

ΚΕΚΡΟΥ

ΜΑΖΑΡΑΚΗ

ΚΕΚΡΟΥ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗ ΕΥΓΕΝΕΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

ΥΠΟ

Γ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΘ΄.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Διὰ τοὺς ἐν Καίρῳ συνδρομητὰς	φρ. 20
Διὰ τοὺς ἐν τῇ λοιπῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ	» 25

Ἡ συνδρομὴ ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου.

ΕΝ ΚΑΪΡῳ

ΤΥΠΟΙΣ Γ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗ ΚΑΙ ΣΥΣ

1887

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΙΤΑΛΙΚΟΝ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

Φ. ΜΟΝΤΙΝΗ.

Λεωφόρος Μωχάμεδ 'Αλη, απέναντι του Πολυθεάματ

ΑΝΟΙΚΤΟΝ ΤΗΝ ΝΥΚΤΑ

Είδικαί σκευασίαι 'Ιταλίας, Γαλλίας, 'Αγγλίας και Γερμανίας, Μεταλλικά 'Υδατα, 'Αντικείμενα κόμμεως ελαστικού, Είδη κλωπικισμού υγιεινά κτλ.

ΤΙΜΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΩΤΑΤΑΙ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΧΡΥΣΟΧΟΙΑΣ

ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΕΙΟΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΧΩΡΙΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

'Εν Καΐρω, ὁδὸς Μούσκι.

'Εν τῷ ἀμιλλωμένῳ πρὸς τὰ ἄριστα τῶν τούτου εἶδους κατάστημα τούτο δύναται τις νὰ εὕρῃ παντὸς εἶδους κοσμήματα, λιθοκόλλητα καὶ μὴ, χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ εἰς πᾶσαν τιμὴν, ἐγκόλπια ὠρολόγια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ τῶν τελευταίων ἐφευρέσεων, ἐγκραμῆ καὶ ἐξυπνιστὰς εἰς εὐθυνοτάτας τιμὰς.

Τὸ τέλειον τοῦ καταστήματος ἐργοστάσιον ἀναδέχεται τὴν ταχεῖαν ἐκτέλεσιν πάσης χρυσοχοικῆς ἐργασίας, τὴν διόρθωσιν ὠρολογίων καὶ τὴν ἐπισκευὴν παντὸς εἶδους κοσμήματος.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΕΝ ΚΑΪΡῶ

ΠΑΡΑΠΛΕΥΡΩΣ ΤΟΥ ΚΑΠΗΝΟΠΩΛΕΙΟΥ Φ. ΚΟΡΤΕΣΗ

Τὸ νεωστὶ ἀνοίξαν τούτο ξενοδοχεῖον διακρίνεται διὰ τὴν πολυτελεῖαν αὐτοῦ ἐπίπλωσιν, τὴν ἄκραν καθαριότητα, τὴν πρόθυμον ὑπηρεσίαν καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἀρίστην αὐτοῦ Εὐρωπαϊκὴν καὶ 'Ανατολικὴν Μαγειρικὴν.

Ὁ ἰατρός κ. Ν. Πίστης ἔχει τὴν κλινικὴν αὐτοῦ ἀνωθεν τοῦ καφενείου τῆς Μπόρσας, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 'Ελ-Μπαβάκη, 'Αριθ. 8, καὶ ἀπέναντι τοῦ καταστήματος Φρανσίς. Εὐρίσκειται δὲ ὁ ἰατρός καὶ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ φαρμακεῖον Pharmacie Normale τοῦ κ. Πυρομάκη.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

ΠΑΠΑΔΑΚΗ καὶ Σακ

'Απέναντι τῶν Μικτῶν Δικαστηρίων

ἐν Καΐρω, Λεωφόρος 'Αβδοῦλ - 'Αζίζ.

Χημικὰ καὶ φαρμακευτικὰ προϊόντα. Εἰδικὰ φάρμακα 'Αγγλίας, Γαλλίας καὶ 'Ιταλίας. Χειρουργικὰ ἐργαλεῖα. 'Επίδεσμοι καὶ κηλίδεςμοι. Ἀρώματα διάφορα. Μεταλλικὰ ὕδατα. Παντοῖα εἶδη χημικῶν προϊόντων διὰ Φωτογράφους. Οἶνοπνευματοποιούς, Βαφεῖς, κτλ., κτλ.

'Αποθήκη τῆς μόνης δραστηρίου ἀπολυμαντικῆς κόνεως ἐκ φαϊνικῆς ὀξέως εἰς κουτία τοῦ οἴκου R. S. Hudson, πρὸς ἀπολύμανσιν τῶν οἰκιῶν καὶ προφύλαξιν ἐκ τῶν μιασματικῶν νοσημάτων.

Τὸ καπνοπωλεῖον καὶ 'Εργοστάσιον Σιγαρέττων τῶν κ. κ.

ΑΓΓΕΛΟΥ ΧΕΛΜΗ καὶ Σακ

μετεφέρθη εἰς τὴν ἀπέναντι τοῦ Θεάτρου τοῦ Μελοδράματος παρακειμένην τῷ 'Ελληνικῷ Προξενεῖῳ οἰκίαν.

ΔΙ ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

'Εν Καΐρω ὁδὸς Μούσκι

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

'Εν Τάντῃ ὁδὸς Χρηματιστηρίου.

Οἱ κ. κ. 'Αδελφοὶ Καθβαδία λυμβάνουσι τὴν τιμὴν νὰ γνωστοποιήσωσιν εἰς τὸ σεδιστὸν κοινὸν Καΐρου καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὅτι τὸ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Πυραμίδες ἐνδυματοπωλεῖον, ἐπλούτισαν διὰ θερινῶν ἐνδυμάτων καὶ ἄλλων διαφόρων εἰδῶν, τὰ ὅποια ἐκτίμωσαν ἐκ τῶν καλλιτέρων ἐργοστασίων τῆς Εὐρώπης: ἔτσι Φορέματα δι' ἄνδρας καὶ παιῶνας, 'Ασπρόροχα, Φανέλλας, Λαϊμοδέτας, 'Αλεξάνδρια διάφορα καὶ ῥιθδούς, Εἶδη ταξειδίου, 'Επικνωφόρια διὰ κυρίας, Γάντια καὶ πλεῖστα ἄλλα εἶδη στολισμοῦ.

Τὰ ἀνωτέρω εἶδη εἶναι ἀρίστης καὶ νεωτέρας κατασκευῆς, τὰ ἐνδύματα εἶναι ἐξ ὑφασμάτων λαμπροῦ καὶ στερεοῦ χρωματισμοῦ καὶ τοῦ τελευταίου συρμού. Τὸ ὑποκατάστημα ἐν Τάντῃ εἶναι ἐπίσης πλουσίως ἐφοδιασμένον μὲ τὰ κῶτά εἶδη. Τιμὰί λίαν συγκαταβατικάι.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Προπληρωτέα ἐν Καΐρω Φρ. 20.

'Εν τῇ λοιπῇ Αἰγύπτῳ καὶ

τῇ 'Αλλοδαπῇ . . . Φρ. 25.

ΚΕΚΡΟΥ

Διευθυντῆς καὶ 'Εκδότης

Γ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ.

'Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται Γρ. Διατ. 2.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Πρὸς τὸ Κοινόν!

'Αποφασίσαντες, κατὰ προτροπὴν πολλῶν φιλομοσῶν, νὰ ἐκδώσωμεν περιοδικὸν σύγγραμμα, σκοπὸν ἔχον τὴν διάδοσιν γνώσεων ἐμβριθῶν καὶ χρησίμων εἰς τὸν πρακτικὸν βίον, προετιμήσαμεν, ἀντὶ τῆς ἐδρύσεως νέου τοιούτου, νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν ἐκδοσιν τοῦ πρὸ δεκαετίας ἐνταῦθα δημοσευομένου, ἀλλὰ μετὰ διατετῆ βίον διακοπέντος «ΚΕΚΡΟΥ», οὗ ἡ σύνταξις ἠκολούθησε τότε ἐπακριβῶς τὴν αὐτὴν πορείαν, ἣν καὶ ἡμεῖς ἀναλαμβάνομεν σήμερον νὰ βαδίσωμεν. 'Επιθυμοῦντες νὰ καταστή ὁ «ΚΕΚΡΟΥ» οἰκογενειακὸν ἀνάγνωσμα, θέλομεν παρέχει τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ ὕλην ἐμβριθῆ, εὐάρεστον καὶ ἐλληνοπρεπῆ, δυναμένην νὰ τέρψῃ καὶ ὠφελήσῃ ἅμα πάντα φιλομαθῆ καὶ φιλαναγνώστην.

Χάριν τῶν συνδρομητῶν ἡμῶν θέλομεν συνεκδίδει καὶ ἡμερήσιον ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ, ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὅπως τηρῶμεν αὐτοὺς ἐνημέρους τῶν τε συμβαινόντων ἐνταῦθα τε καὶ ἐν τῇ φίλῃ Πατρίδι καὶ τῶν ὅπωςδῆποτε ἐνδιαφερόντων ἡμᾶς καὶ ὡς ἔθνος καὶ ὡς ἄτομα. Ἡ πορεία ἡμῶν ἔσεται ἡ αὐτῆ, ἣν ἀπὸ πολλοῦ καὶ μέχρι πρότινος, γράφοντες ἐν τῷ «Καΐρω», ἀπαρεγκλίτως ἠκολουθήσαμεν.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΤΟΛΕΜΑΙΩΝ

'Εκ τοῦ ἀνεκδότου ἔτι 6'. Τόμου τοῦ 'Αλεξανδρινοῦ

Διακόσμου τοῦ Κυρ. Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ.

Καταλαβὼν ἀπονητὶ 'Αλέξανδρος ὁ Μέγας τὴν Αἰγύπτου, ἐκανόνισε, κατὰ Κόιντον Κούρτιον, τὰ τῆς διοικήσεως αὐτῆς οὕτως, ὥστε οὐδὲν μετεκίνησε τῶν παλαιῶν νομίμων καὶ ἐθίμων τῶν Αἰγυπτίων. Τὸ σύστημα δὲ τοῦτο μετῆλθεν ἀκολούθως καὶ ἡ τῶν Λαγιδῶν δυναστεία, ἡ οἰκιοποιηθεῖσα τὴν τῆς Αἰγύπτου βασιλείαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ 'Αλεξάνδρου καὶ τὴν ταχεῖαν ἀπόσβεσιν τῶν φυσικῶν κληρονόμων αὐτοῦ.

Ἡ βασιλεία λοιπὸν, ἐπιφυλαξαμένη εἰς ἑαυτὴν πᾶσαν τὴν πολιτικὴν, στρατιωτικὴν καὶ οικονομικὴν διαχείρησιν, ἀφήκεν εἰς τοὺς Αἰγυπτίους πλήρη ἀστικήν, κοινωνικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν. Καὶ σκοπὸς μὲν κύριος αὐτῆς, διοργανούσης τὰ τῆς ἐσωτερικῆς τῆς Αἰγύπτου διοικήσεως, ὑπῆρξεν ἡ συγχώνευσις τοῦ 'Ελληνικοῦ στοιχείου μετὰ τοῦ ἐγχωρίου: μέσα δὲ πρὸς τοῦτο κατάλληλα οἱ ὑπάλληλοι τῆς διοικήσεως, ὁ στρατός, ἡ θρησκεία, ἡ ἐπιστήμη καὶ τὰ γράμματα, καὶ ἡ τέχνη. Διόπερ ἕκαστον τῶν μέσων τούτων διωργάνωσεν ἡ βασιλεία καταλλήλως πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ προειρημένου ὑψηλοῦ σκοποῦ τῆς.

Ἡ βασιλεία, μεταβιβαζομένη κατὰ τάξιν διαδοχῆς εἰς τὸν πρωτότοκον τῶν βασιλοπαίδων, διεχειρίζετο ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπολύτως: διότι οὐδένα ἐτίθει φραγμὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ τὸ πολίτευμα, ὄν μοναρχικὸν καὶ στρατοκρατικόν. Ἐδρεύουσα δὲ ἡ βασιλεία ἐν

Ἀλεξανδρεία, ἐκυβέρνηα ἐκεῖθεν τὴν Αἴγυπτον διὰ τοῦ Συνεδρίου τῶν φίλων, ἦτοι Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὡς εἰπεῖν, συγκειμένου μὲν ἐξ ἀνδρῶν Ἑλλήνων τῆς ἐκλογῆς τοῦ βασιλέως, συγκαλουμένου δὲ καὶ προεδρευομένου ὑπ' αὐτοῦ. Παρὰ τοῦ Συνεδρίου τούτου ἐλάβανον τὰς διαταγὰς οἱ κατὰ τὴν χώραν τεταγμένοι Πραγματικοί, ἦτοι βασιλικοὶ ὑπάλληλοι, διὰ τῶν λεγομένων Βασιλικῶν ἐπιστολογράφων, ἦτοι γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας, ὡς εἰπεῖν.

Οἱ Πραγματικοί, τουλάχιστον οἱ ἀνώτεροι ἐξ αὐτῶν, εἶχον τιμητικὴν τινα βαθμολογίαν, ἀπὸ τοῦ περσικοῦ πολιτεύματος δεδανεισμένην ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου αὐτοῦ. Καὶ οἱ μὲν τῆς ἀνωτάτης τάξεως ἐκαλοῦντο Συγγενεῖς τοῦ βασιλέως· οἱ δὲ τῆς δευτέρας Ἀρχισωματοφύλακες· οἱ τῆς τρίτης Πρωτοφίλοι· οἱ τῆς τετάρτης Σωματοφύλακες· οἱ τῆς πέμπτης Φίλοι, καὶ οἱ τῆς ἕκτης Περὶ τὴν αὐλὴν διάδοχοι, ἦτοι Ἀκολούθοι κατὰ τὴν σημερινὴν ἔκφρασιν.

Οἱ τιμητικοὶ οὗτοι τίτλοι, ἐνδεικνύοντες ἀπλῶς τὴν πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος μᾶλλον ἢ ἦττον στενωτέραν σχέσιν τῶν φερόντων αὐτοῦς, οὐδὲν εἶχον κοινὸν πρὸς τὸ εἰδικὸν ὑπουργεῖον τοῦ αὐλικοῦ ἢ πραγματικοῦ, ὅστις ἠδύνατο κατὰ τὸ ἀξίωμα, καὶ νὰ ὑπουργῇ ὡς νομάρχης, ἢ πρεσβευτής, στρατηγός, ναύαρχος, δικαστής κ.τ.λ., ἢ καὶ μηδεμίαν νὰ ἐκτελῇ εἰδικὴν ὑπηρεσίαν. Ἦσαν λοιπὸν ἀνάλογοι πρὸς τοὺς σημερινούς τιμητικούς τίτλους Ηασᾶ, Βέη, Ἐφένδο, οὓς φέρουσιν ἐν Ἀνατολῇ πρόσωπα, εἰς παντοδαπὰς, στρατιωτικὰς ἢ πολιτικὰς, ἀσχολούμενα ὑπηρεσίας τοῦ κράτους, ἢ καὶ εἰς μηδεμίαν τοιαύτην.

Καὶ περὶ μὲν τὴν ὑπηρεσίαν τῆς αὐλῆς ἠσυχολοῦντο πολλοὶ καὶ διάφοροι ὑπάλληλοι, φέροντες ἀνάλογους τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἑκάστου τίτλους, ὡς Ἀρχίατρος, Ἀρχικυνηγός, Ἀρχιοι-

νοχός, Ἀρχιοψοποιός, Ἀρχιναύκληρος, κ.τ.λ., κ.τ.λ.

Οἱ δὲ τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῆς χώρας διαχειριζόμενοι ἦσαν ἀνώτεροι στρατιωτικοὶ βαθμοφόροι, ὡς τὰ πολλά, εἰς οὓς ἀνετίθετο ἢ ἀνωτάτη, πολιτικὴ ἅμα καὶ στρατιωτικὴ, διοικήσεις τῆς περιφέρειας τῆς διοικήσεώς των. Καὶ ὁ μὲν Ἐπιστράτηγος, λαμβανόμενος ἐκ τῆς τάξεως τῶν Συγγενῶν τοῦ βασιλέως, ἦτο ἀνώτατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς διοικητὴς ὁλοκλήρου τμήματος τῆς χώρας, πλείονας περιλαμβάνοντος νομοῦς ἢ διοικήσεις. Ἦσαν δὲ τρεῖς οἱ κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐπιστράτηγοι, καὶ δύο τούτων γινώσκουμεν καὶ τὰς περιφέρειας ἔτι τῆς ἀνωτάτης διοικήσεως ἐκ σωζομένων ἐπιγραφῶν, αἵτινες κατονομάζουσιν Ἀραθάρχη καὶ Θεθάρχη. Εἶχε δὲ παρ' ἐαυτῷ ὁ Ἐπιστράτηγος καὶ ἀρχηγὸν τοῦ γραφείου του, τὸν καλούμενον Ἐπιστολογράφον, δι' οὗ μετεδίδου τὰς διαταγὰς του πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸν διοικητάς.

ὑπὸ τὸν ἐπιστράτηγον ἐτέλουν οἱ καλούμενοι Στρατηγοί, οἵτινες ἦσαν ἀνώτατοι στρατιωτικοί, ἐνίοτε δὲ καὶ πολιτικοὶ ἅμα, διοικηταὶ τῶν τῆς ἐπιστρατηγίας νομῶν. Ἐλαμβάνοντο δὲ οὗτοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀρχισωματοφύλακων ἢ τῶν πρώτων φίλων, καὶ εἶχον ἑκάστος τελούντας ὑπ' αὐτὸν ὑποδιοικητάς μὲν, τοὺς καλουμένους Ἰππάρχας, Ἡγεμόνας ἢ Φρουράρχους, Γραμματέα δὲ παρ' ἐαυτῷ ὡς ἀρχηγὸν τοῦ γραφείου του. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως ἢ πολιτικὴ διοίκησις τοῦ νομοῦ ἦτο κεχωρισμένη τῆς στρατιωτικῆς, καὶ διαχειρίζετο ὑπὸ πολιτικοῦ ἀρχόντος, τοῦ Νομάρχου.

Ἡ δὲ δικαιοσύνη ἀπενέμετο ὑπὸ τοῦ παρ' ἑκάστῳ νομάρχῃ ἐδρευόντος Ἑλληνας ἀρχιδικαστοῦ, ὅστις ἐκαλεῖτο ἐπιστάτης, καὶ εἶχε συμπαρέδρους δύο Ἑλλήνας, καλουμένους συμπαρόντας. Οἱ διάδικοι παρίσταντο ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου μετὰ συνηγῶρων, μεθ' ὧν τὴν ἀγόρευσιν ἐξεδίδοτο ἡμισ-

λογημένη ἀπόφασις. Ἐδικάζοντο δὲ ὑπ' αὐτοῦ οἱ ἐν τῇ χώρᾳ παροικούντες πολυάριθμοι ξένοι πρωτοκλήτως, ἢ οἱ Αἰγύπτιοι κατ' ἔφεσιν· διότι ὅσοι μὲν ἀνήκον εἰς τὸν στρατὸν ἐδικάζοντο ὑπὸ τῶν ἐπιστρατήγων καὶ τῶν στρατηγῶν, οἱ δὲ κάτοικοι Ἕλληνες ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῆς ἑλληνικῆς ἐν Αἰγύπτῳ πολιτείας, εἰς ἣν ὑπήγοντο, κατὰ ἀρχαῖον προνόμιον, διὰ τοῦ Φαραῶ Ἀμάσιδος τοῖς Ἕλλησι κεχωρηγημένον, ὅσοι δ' Αἰγύπτιοι ὑπὸ τῶν ἐαυτῶν λαοκριτῶν, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἐπιχώριον δίκαιον, δικαιοῦμενοι ὅμως νὰ ἐφesiβάλλωσι τὰς ἀποφάσεις τούτων ἐνώπιον τοῦ ἐπιστάτου τοῦ νομοῦ, εἰς ὃν ἀνήκον, καὶ τέλος οἱ Ἰουδαῖοι ὑπὸ τῶν ἐαυτῶν ἀρχόντων. Ἀπὸ τοῦ δευτέρου δὲ Πτολεμαίου, τοῦ Φιλαδέλφου, εἰσήχθη πρὸς εὐκολίαν τῶν ἐν ταῖς κωμοπόλεσι διαδίκων ὁ θεσμὸς τῶν λεγομένων χρηματιστῶν, ἦτοι δικαστηρίου περιοδευτικοῦ, δικάζοντος ἰδίως ἐν ταῖς κώμαις τοῦ νομοῦ τὰς πονηκὰς ὑποθέσεις. Αἱ πρωτόδικοι τέλος τῶν ἐπιστάτων ἀποφάσεις ἠδύνατο νὰ ἐκκαλῶνται ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τῶν φίλων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Ἡ δὲ οἰκονομικὴ διαχείρισις τῆς χώρας ἦτον ὅλως κεχωρισμένη ἀπὸ τῆς πολιτικῆς διοικήσεως καὶ ἀνατεθειμένη εἰς ἴδιον ἀρχοντα ἀνωτάτου βαθμοῦ ἐν ἑκάστῳ νομῷ, καλούμενον μὲν ἐπὶ τῶν προσόδων, ὑπαγόμενον δὲ εἰς τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Συνεδρίου, ἔχοντα ὑφ' ἐαυτὸν τοὺς κατὰ πόλεις οἰκονόμους, καὶ ἀσχολούμενον περὶ τὴν εἰσπραξίν πάντων τῶν τοῦ νομοῦ εἰσοδημάτων ἐκ φόρων, τελῶν, μισθωμάτων, προστίμων, δημεύσεων κτλ.

Ἐστηρίζετο δὲ ἡ βασιλικὴ αὕτη ἐξουσία εἰς πολυάριθμον στρατὸν, ἐξ Ἑλλήνων ἢ ἐξελληνισμένων μισθοφόρων συγκροτούμενον καὶ διττὴν ἔχοντα ἀποστολήν, τὸ μὲν νὰ τηρῇ τὴν ἐσωτερικὴν ἐν τῇ χώρᾳ τάξιν, τὸ δὲ νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς ἀπὸ ἐξωθεν ἐπιδρομῶν. Ἦτο δὲ πρὸς ἀμφότερα ταῦτα καταλλήλως διανεμημένος ἐν

τῇ χώρᾳ· καὶ δὴ ἐν μὲν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ἦσαν ἐπαρκεῖς πρὸς περιφρούρησιν τῆς βασιλείας δυνάμεις, ἐν τῇ παρὰ τοῖς βασιλείοις ἀκροπόλει κατεστημένοι, παντοῦ δὲ τῆς χώρας ἱκαναὶ ἄλλαι πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν κατὰ τόπους βασιλικῶν ἀρχῶν, ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν αὐτῶν καὶ τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, καὶ ἐν τρισὶν ἐπικαίροις τῶν μεθορίων σημείοις ἱκαναὶ ὁμοίως πρὸς ἀπόκρουσιν πάσης ἐκ τῶν ἐξωθεν ἐπιδρομῆς, πρὸς μὲν τὴν Αἰθιοπίαν ἐν τῇ νήσῳ τῶν Φιλῶν, πρὸς δὲ τὴν Συρίαν ἐν Πηλουσίῳ καὶ πρὸς τὴν Λιβύην ἐν Μαρῆᾳ. Ἐν περιπτώσει δ' ἐκτάκτου ἀνάγκης ἐχρησίμευον καὶ τάγματα πολιτοφυλάκων, συντεταγμένα ἐξ Ἑλλήνων, Ἰουδαίων καὶ ἄλλων μὴ Αἰγυπτίων κατοίκων, καὶ καλούμενα εἰς ἐπικουρίαν τοῦ ἐκ μισθοφόρων μονίμου στρατοῦ, ὅστις ἀνήρχετο, κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς (Ἀππιανοῦ Ρωμ. β' προοίμ., ε) εἰς 200 μὲν χιλιάδας πεζῶν, 40 δὲ χιλιάδας ἵππέων, μετὰ 300 πολεμικῶν ἐλεφάντων, δισχιλίων πολεμικῶν ἀρμάτων καὶ ὑλικῶν ἐν ταῖς ἀποθήκαις πρὸς ἐξοπλισμὸν 300 ἔτι χιλιάδων ἀνδρῶν.

Πλήρης δὲ ἀστική, ἢ μᾶλλον κοινοτική, ἐλευθερία εἶχεν ἀφεθῆ, ὡς προείπομεν, εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς κατοίκους τῆς χώρας. οὕτως οἱ μὲν Ἕλληνες συνεβίον ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν ἀρχόντων, ἐκλεγόμενων ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὸ σύστημα τῶν ἐν Ἑλλάδι πόλεων, ὅπου τῆς Αἰγύπτου πολλοὶ τινες αὐτῶν ἦσαν συνφικισμένοι καὶ συναπετέλουν Ἑλληνικὴν πολιτείαν, ὡς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Ναυκράτει, Πτολεμαῖδι κ.τ.λ., οἱ δὲ Ἰουδαῖοι εἶχον προϊστάμενον αὐτῶν, Ἐθνάρχην, αἰρετὸν, διοικούντα καὶ δικάζοντα αὐτοὺς δι' αἰρετῆς ὁμοίως γερουσίας (Ἰωσ. Ἰουδ. ἀρχ. λογ. ΙΔ', κεφ. ιβ'). Οἱ Αἰγύπτιοι τέλος διετέλουν ὑπὸ τέσσαρας κατὰ πόλιν ἐγχωρίους ἀρχοντας καὶ, κατὰ τὰ ἀρχαῖα ἐαυτῶν νόμιμα ἐδικάζοντο ὑπ' αὐτῶν, «τοῦ Ἐξηγητοῦ, πορφύραν περιβαλλομένου, κατὰ Στράβωνα (ΙΖ', σελ. 548, ἐκδ. Κασσοβ.),

έχοντας πατρίους τιμάς και επιμέλειαν τών εν τή πόλει χρησίων», αντιστοιχοῦντος δὲ προδήλως τῷ παρ' ἡμῖν δημάρχῳ τοῦ υπομνηματογράφου, ὅστις αντιστοιχεῖ τῷ νῦν συμβολαιογράφῳ τοῦ ἀρχιδικαστοῦ ἢ τῶν λαοκριτῶν, καὶ τοῦ νυκτερινοῦ στρατηγοῦ, ἢ, ὡς ἂν εἶπη τις σήμερον, ἀστυνόμου.

(Ακολουθεῖ συνέχεια).

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ὑπὸ Γ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗ.

Πολλάκις δὲ λεγόμενα καὶ ἀει ἀκούμενα καὶ πολλὰ ἔτι, μόγις ὡς περ χρυσὸς ἐκκαθίρεται μετὰ πολλῆς πραγματείας. (Πλάτων, Ἐπιστ. Β' πρὸς Διονύσιον.)

ὑπὸ τὴν ἄνω ἐπιγραφὴν δημοσιεύομεν φειρὰν ἐγγράφων, ἀνεκδότων τῶν πλείστων, ἀναφερομένων εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ 1486 μέχρι τοῦ 1799 ποιμάναντας τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας, ἅτινα, ἐν ταῖς ἐρευναῖς ἡμῶν πρὸς ἀκριβῆ ὀρισμὸν τοῦ χρόνου τῆς πατριαρχίας Μητροφάνους τοῦ Κριτοπούλου καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας, εὔρομεν κατακεχωρισμένα ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδεξι καὶ τοῖς ἐν τῇ πατριαρχικῇ Βιβλιοθήκῃ ἀποκειμένοις χειρογράφοις. Τῶν ἐγγράφων τούτων, ἅτινα, ἐν φ' αἴρουσι πάσας τὰς ἐγερθείσας ἀμφιβολίας περὶ τοῦ χρόνου τῆς πατριαρχίας τῶν κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτα διάστημα καθισθέντων ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ μέγα ἐπιπέσουσι φῶς ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ὀρθοδόξου ἐν Αἰγύπτῳ Ἐκκλησίας, παρέχουσι συνάμα καὶ πολυτίμους πληροφορίες περὶ τῶν συγχρόνων Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων τῶν ἄλλων Θρόνων, προτάσσομεν εἰσαγωγὴν, ἐν ἣ πραγματευόμεθα ἐν συντόμῳ, πλὴν ὅσον οἷον τε ἀκριβῶς, περὶ τῶν τυχῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐπομένως τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ἀπὸ ἀλώσεως Ἀλεξανδρείας ὑπὸ

τῶν Ἀράβων τῷ 640 μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατακτήσεως τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ Σουλτάνου Σελίμ τῷ 1517, τῆς ἐξιστορήσεως τῶν πρὸ τοῦ 640 ἀναληφθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἐλλογίμου ἱατροῦ κ. Δ. Οἰκονομοπούλου ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ συγγραφομένῳ ἹΑλεξανδρινῷ Διακόσμῳ.

Ἔχομεν δι' ἐλπίδος, ὅτι οἱ γινώσκοντες τὰς δυσκολίας, ἅς ἀπαντῶσιν οἱ εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τῶν σκοτεινῶν τούτων χρόνων ἐγκύπτοντες καὶ μάλιστα οἱ ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα σπάνιά εἰσι τὰ ἄλλως καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ δυσσεύρετα συγγράμματα τῶν ἱστορικῶν τῆς περιόδου ταύτης, θέλουσι κρίνει μετ' ἐπιεικειᾶς τὸ ἡμέτερον ἔργον.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ α'. Οὐδεμία ἄλλη ἐπαρχία τοῦ μεγάλου Βυζαντινοῦ κράτους κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων μετὰ τῆς εὐκολίας μετ' ὅσης ἡ Αἰγύπτου· τοῦτο δὲ διότι ταύτης οἱ κάτοικοι, διηρημένοι ὄντες εἰς Ὀρθοδόξους καὶ Ἰακωβίτας, οὐδὲως ὁμονόησαν κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ κινδύνου, αἱ Ἰακωβίται μάλιστα, οἵτινες καὶ τὴν πλειονότητα τῶν κατοίκων τῆς Αἰγύπτου ἀπετέλουσαν, οὐ μόνον δὲν ἀντέστησαν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατάκτησιν τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ μεγάλως συνετέλεσαν· τοσοῦτω ἐμίσουν τοὺς Ὀρθοδόξους, οἵτινες ὑπ' αὐτῶν Μελχίται ἐκαλοῦντο, δηλαδὴ Βασιλικοί, ὡς ὄντες οἱ πλείστοι Ἕλληνας ἢ ἐξ Ἑλλήνων καταγόμενοι καὶ ἐπομένως διαμένοντες πάντοτε πιστοὶ τοῖς ἀρχούσι τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὁμοφύλων τῶν! Αἱ διαθέσεις αὗται τῶν Ἰακωβιτῶν ἦσαν γνωσταὶ τοῖς ἐν Βυζαντίῳ, οἵτινες πολλάκις ἀπεπειράθησαν ν' ἄρῳσι τὰ χωρίζοντα τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν αἴτια, ὅπως ἠνωμένους ἀντιτάξωσι κατὰ τοῦ ἀπ' Ἀνατολῶν ἀπειλουμένου νέου κινδύνου. Ὁ Ἡράκλειος, εἰς τοῦτο ἀποβλέπων, ἀνεβίβασε, μετὰ τὸν θάνατον Γεωργίου, τοῦ συγγράφαντος τὸν βίον Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐπὶ τοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας

τῷ 630 (1) τὸν Ἐπίσκοπον τῆς ἐν Κολχίδι Φάσιδος, ἢ Λαζῶν, Κύρον, οὗ τὴν ἱκανότητα ἐξετίμησε κατὰ τὴν ἐν τῇ ἐν Ἰερσολαίμῃ τῆς Ἄνω Συρίας χορηγηθείσῃ αὐτῷ, τῇ προτροπῇ τοῦ τότε Ἰακωβίτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας Ἀθανασίου, συναινοῦντος καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Σεργίου, Μονοθελήτου καὶ τούτου ὄντος, ἀκροάσει τῷ 629 ἔτει, δοὺς αὐτῷ ῥητὴν ἐντολήν, ἵνα συνδιαλλάξῃ τοὺς Ἰακωβίτας μετὰ τῶν Μελχιτῶν. Αἱ προσπάθειαι πλὴν τοῦ Κύρου ἀπέτυχον, ἕως δὲ καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπίτασιν τοῦ πρὸς ἀλλήλους μίσους· διότι, καὶ τοι ὁ πολύτροπος οὗτος ἀνὴρ κατώρθωσε τὴν ἄθροισιν τοπικῆς Συνόδου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατ' Ἰούνιον τοῦ 633, ἐν ἣ ὑπεγράφη τόμος περιέχων ἐννέα ἄρθρα, δι' ὧν ἐλύετο συμβιβαστικῶς πῶς τὸ τοσοῦτω ταραῖξαν τὴν Ἐκκλησίαν περὶ μιᾶς θελήσεως ἐν τῷ Θεανθρώπῳ ζήτημα, καὶ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ κοινωνήσωσιν οἱ Ἰακωβίται μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων ἐν τῷ Καισαρίῳ (2), δὲν ἠδυνήθη νὰ πείσῃ δύο μέγα κεκτημένους ἀξίωμα παρὰ τοῖς ὀπαδοῖς αὐτῶν, Σωφρόνιον τὸν φίλον καὶ ἐπιστήθιον μαθητὴν Ἰωάννου τοῦ Ἐλεθμονος, τὸν μετὰ ταῦτα ἀναδειχθέντα Πατριάρχην Ἰερσολύμων, καὶ Βενιαμὴν τὸν Ἰακωβίτην Πατριάρχην, καταφυγόντα τότε εἰς τι μοναστήριον τῆς Ἄνω

Θηβαίδος, οἵτινες ἐξηκολούθουν νὰ διαμαρτύρωνται κατὰ τῶν γενομένων καὶ νὰ ὑποδαυρίζωσι τὴν ἐχθροπάθειαν, ὁ μὲν Βενιαμὴν ὠθούμενος ἐκ τοῦ κατὰ τῶν ἡμετέρων μίσους τοῦ γένους του, ὁ δὲ Σωφρόνιος ὡς ἐξετάζων τὰ γενόμενα ἀπὸ τῆς θρησκευτικῆς μόνον ἀπόψεως αὐτῶν, οὐχὶ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς πολιτικῆς, ὡς ἐποίουν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ πιθανὸν ὁ Κύρος. Ἐν τῇ παρουσίᾳ περιπτώσει ἐγένετο ὅ,τι καὶ μετὰ ταῦτα ἀπειλουμένης τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἔσχε δὲ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ὡς προσκορῦσαν εἰς τὴν συνειδήσιν τοῦ ἔθνους. Ὅτι Ἰακωβίται, παρασυρθέντες ὑπὸ τοῦ Βενιαμὴν καὶ τῶν ἑαυτῶν προυχόντων, ἔσπευσαν νὰ συνεννοηθῶσι μετὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, ὅστις, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀμρουῦ Ἐβν-ἐλ-Ἀας, ἦτο ἔτοιμος τῷ 639 νὰ εἰσβάλῃ εἰς Αἰγύπτου, ἀλλὰ δὲν ἐπραξε τοῦτο, τοῦ Κύρου ὑποσχεθέντος αὐτῷ τὴν ἀπότισιν ἐτησίου φόρου. Μὴ ἐκπληρωθείσης ὁμως τῆς ὑποσχέσεως ταύτης ὑπὸ τοῦ διαφωνήσαντος πρὸς τὸν Κύρον Ἐπαρχοῦ τῆς Αἰγύπτου Μανουήλ, ὁ Ἀμρουῦ ὠδεύει καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς Αἰγύπτου, ἔχων τὴν φορὰν ταύτην καὶ ἐγγράφον παρὰ τοῦ τότε Χαλίφου. Ὁμάρ-Ἐβν-ἐλ-Χεττάβ, διαταγὴν πρὸς τοῦτο. Ὁ Κύρος, προῖδων τὸν κίνδυνον, ὡς γινώσκων τὰς διαθέσεις τῶν Ἰακωβιτῶν, προέτεινε τότε νὰ ὑποσχεθῶσι τὴν πληρωμὴν ἐτησίου φόρου καὶ τὴν ἐκδοσιν εἰς γάμον εἴτε τῆς θυγατρὸς τοῦ Αυτοκράτορος Βυδοκίας, εἴτε ἄλλης τινὸς βασιλοπαίδος πρὸς τὸν Χαλίφην, ὃν, ὡς ἐφρόνει ὁ Πατριάρχης, ἀναμφιβόλως ἤθελεν αὕτη προσελκύσει εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Ὁ τότε ὁμως ἀρχιστράτηγος Μαριανός (1) ἀπεδοκίμασε τὰς προτάσεις ταύτας καὶ ἔσπευσε μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατοῦ εἰς βοήθειαν τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀμρουῦ πολιορκουμένης Μέμφιδος· ἀλλ' ἠττήθη εἰς τρεῖς ἐκ τοῦ συστάδην μάχας, παρασχῶν οὕτω εὐκαίριαν εἰς τοὺς Ἰακωβίτας νὰ παραδώσωσι τὴν πόλιν τῷ 640, κατὰ προτροπὴν

(1) Ὁ Θεοφάνης καὶ ὁ Μακρίτζης σφάλλονται, γράφοντες ὅτι ὁ θρόνος Ἀλεξανδρείας ἔμεινε χηρεύων ἐπτά ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ὁ δὲ Εὐτύχιος ἀνακριβῶς ἐφέλεγγεται, γράφων, ὅτι ὁ μὲν Γεώργιος κατέλιπε τὸν θρόνον ἕνεκα τῆς ἐπεκειμένης εἰσβολῆς τῶν Ἀράβων, ὁ δὲ Κύρος ἦτο μόνον Μονοθελήτης ἐπιβάτης (σελ. 247).
(2) Τὸ Καισαρίον, καὶ Σεβάστιον ὑπὸ τοῦ Φιλωνος κηλούμενον, ἦν ὁ ὑπὸ τῆς τελευταίας Κλεοπάρας ἀνεγερθεὶς ναὸς εἰς τιμὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, πρὸ τοῦ πύλωνος τοῦ ὁποῖου ἐστάθησαν οἱ ἀπὸ τῆς Ἡλιουπόλεως ληφθέντες δύο ὀβελίσκοι κατὰ τὸ ἦ'. ἔτος τοῦ Αὐγούστου. Ὁ ναὸς οὗτος μετεστράφη εἰς Ἐκκλησίαν τὸ πρῶτον ἐπὶ Κωνσταντίνου, κτεστράφη τῷ 362 ὑπὸ τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἰουλιανῶ, δύο ὁμως ἔτη μετὰ ταῦτα ἀνφοδομήθη διαταγῇ τοῦ Οὐάλεντος καὶ ἐξηκολούθησε νὰ χρησιμεύῃ ὡς πατριαρχικὸς ναὸς τῶν Ὀρθοδόξων μέχρι οὗ κτεστράφη ὀριστικῶς κατὰ τὸ 913 ἢ 913, ὡς θὰ ἴδωμεν.

(1) Μακρίτζης, § 314 καὶ ἐπόμε. Εὐτύχιος, σελ. 308 καὶ ἐπόμε. Σεβήρος παρὰ Ρενουδότῳ, σελ. 162. Θεοφάνης, Χρον. Ἡρακλείου 25. Σολλέριος, σελ. 72. Ἐλ Μακρίτζης, σελ. 24. Γ' 366, θ'. 129.

Χ
Ο μαυρίω σου
[Περὶ δὲ ἐν Ἰερσ
Βαλριαρχειαὶ
Κεφ. 5. Περ. 7.]
ὡπρὶ Κύρου τὸ
Θανούλου τοῦ
δραῖας Σεργίου
βυδὸς Ἀλεξανδρ
ρυθείς Λαοίδο
στρωῖου λα χίμ
μὲν τὰ ἐλ (5) S
καὶ ἐπὶ δὲ
καὶ Ἐνωδίας
σινάτω Ἐραῖ
εἶ, ἐπὶ ἐμὸς
τοῦτο, ὡς δὲ
προσπίπει ἐμὸς
γῆν ἐπὶ Χριστῷ
δύμιον καὶ με
γμει, ἢ ἐπὶ
μοσαν τὴν ὄσ
εὐεῖναι ἐνωσι
μὲν σινά, μὲ
ἰμοσφῆν, ἀπ
γμειν Θεανθ
... καὶ ὡ
μει σὶ ἐλ τοῦ
μειοῦ Μονοφ
εὐριουμειοῖ
εἶον, Θεοσοσι
Θεοδοσιανῶ
νίται, ἐπὶ μὸς

οὐν λια, ὁμογενῆς μὲν τὰς εὐφροσύνας εὐθὺς Χριστῷ, μὲν δὲ ἐνεργῆ
συνερίαντες καὶ ἐπεὶ μετὰ τὰς, ὡς τὸ ἐβδόμητον τῶν περὶ τὸ μὲν εὐφρ
τοῦτον οὕτω γενομένην, διὰ σινονορία εὐφροσύνας καὶ Θεοδοσιανῶ
τῷ θίμῳ ὡς μὲν Μοναχῷ Ἰεροσοχημῆ, αὐτοῦ μὲν τὸ ἀνδρῶτα, ὡς μὲν
Παναγιώτου Μοναχοῦ τῷ βίῳ

και Σαρραβίω, ούτω
 κ' αὐτὸν ἐν Κίρρω
 ἐν μεσῶν ἑσπερίων
 Περσέων ἐν τῷ
 κ' ἐσπερίων ἀντι
 οὐκ ἔστιν ἀντι
 ἰων Κωνσταντίνου
 κ' καὶ τοῦ Ὀνώριου

τοῦ Ἑλληνας μὲν τὴν καταγωγὴν Μερφίτου, πλὴν Ἰακωβίτου τὸ δόγμα Ἐπαρχοῦ τῆς Μέσης Αἰγύπτου Μοκούκου, διὰ συνθήκης ἐξασφαλιζούσης τὴν θρησκευτικὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν καὶ τὴν περιουσίαν αὐτῶν ἀντὶ ἐτησίου φόρου ἐνὸς δηναρίου κατὰ κεφαλὴν (1). Οἱ ἐν Μέρφιδι Ἑλληνας, ἅμα ἐπληροφορήθησαν τὴν συνθηκολογίαν τῶν Ἰακωβιτῶν, ἄλλοι μὲν κατέφυγον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἄλλοι δὲ εἰς τὸ φρούριον Βαβυλῶν (2), κείμενον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης

(1). Τὸ δηναρίον ἰσοδυναμεῖ πρὸς δεκαπέντε περίπου δραχμάς. Κατὰ τοὺς Ἀραβας ἱστορικούς ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν εἰσεπράχθησαν δώδεκα ἑκατομμύρια δηναρίων, εἴτε 180 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐξ οὗ ἤθελε τις συμπεράνει, ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Αἰγύπτου ἀνῆρχετο εἰς 12,000,000, ὅπερ θεωροῦμεν ἀπίθανον, ὡς ἀπίθανον θεωροῦμεν τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Μαρκίτη, ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῶν Μελιχιτῶν μόλις ἀνῆρχετο εἰς 300,000. Ἴτωι δὲ Μαρκίτης ἠγνῶσε τοὺς ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ καὶ Μικραῖτιδι μόνον.

(2) Βαβυλῶν ἦν τὸ νῦν κλούμενον Κάσρ-ἔς-Σαχλάμαζ ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ Κοπτῶν, Παλαιὸν δὲ Κάϊρον ὑπὸ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν Εὐρωπαίων, λαβούσα τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τοῦ ὀλίγου πρὸς νότον αὐτῆς κειμένου ἀρχαίου φρουρίου, ἔνθα, κατὰ Στράβωνα (Γεωγ. βιβλ. ΙΓ' κεφ. 1. § 35.), Διόδωρον Σικελιώτην (Ἱστορ. βιβλ. Α' κεφ. 56.8.) καὶ Ἰώσηπον (Ἀρχ. 2.3.), ἐπαναστάντες Βαβυλώνιοι τινες κατέφυγον, καὶ τοὶ τὸ γεγονός τοῦτο ὁ μὲν Διόδωρος ἀνάγει εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Σεσώστριδος, ὁ δὲ Ἰώσηπος εἰς τοὺς τοῦ Καμβύσου δηλ. τῷ 525. Ὁ ἡμέτερος Εὐτύχιος (Ἐκδ. Μίνιει. Τομ. γ' σελ. 967) διηγεῖται, ὅτι ἐθεμελίωσε τοῦτο Πέρσης τις βασιεὺς, ἄθως καλούμενος, ὅστις καὶ νῦν τῷ Ἠλίφ ἀνήγειρεν ἔνθα νῦν ὠκοδόμηται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Τάδρους (Θεοδώρου). Ἄρκει τις νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Κάσρ-ἔς-Σαχλάμαζ καὶ τὸ Δαίρ Βαβυλῶν, ὅπως πεισθῇ, ὅτι ὁ Στράβων, γράφων «φρούριον ἐρυμνόν» ἠγνῶσε τὸ δεύτερον, ὅπερ πιθανὸν νὰ εἶχεν ἐγκαταλειφθῇ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν τειχῶν τοῦ νέου στρατοπέδου, ὧν σώζονται μέχρις ἡμῶν μέρη τινὰ καὶ τινες πύργοι, ἐφ' ἐνὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἐκτισμένη καὶ ἡ ταῖς ἡμετέροις ἀνίκουσα παναρχαιοτάτη Μονὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Τινὲς συγγέουσι τὴν Βαβυλῶνα μετὰ τῆς Φοστᾶτ, ἣτις μετὰ τὴν ἄλωσιν Ἀλεξάνδρειας ἐθεμελιώθη, ἐν ᾧ χώρῳ εἶχε πῆξει τὴν αὐτοῦ σκηνὴν ὁ πολιορκῶν τὴν Βαβυλῶνα Ἄμρου, περὶ τὸ μέχρι σήμερον σωζόμενον Τέμενος αὐτοῦ. Τὸ ὄνομα Κάσρ-ἔς-Σαχλάμαζ, Πύργος τῆς Λαμπάδος, ἐδόθη ἴσως ἐκ τινος πυρσοῦ, ὅστις ἔκκειεν ἐν κειρῷ νυκτὸς διαρκούσης τῆς πολιορκίας, καὶ τοὶ πολλὰ μυθώδη περὶ τούτου ἐγράψαν.

τοῦ Νεῖλου βορειοανατολικῶς τῆς Μέμφιδος, ἀφ' ἧς ἐχωρίζετο ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Ἀπατηθέντες ὁμοῦ ὑπὸ τοῦ προδότου Μοκούκου, ἐγκατέλιπον τὸ φρούριον, μετὰ ἐπτάμηνον πολιορκίαν, καὶ ὠχυρώθησαν ἐν τῇ παρ' αὐτῷ νήσῳ Ράουδα (Κήψ), ἔνθα οἱ Ἀραβες περιεκύκλωσαν καὶ ἠγματολόγησαν αὐτοὺς. Κύριος τῆς Μέμφιδος καὶ τῆς Βαβυλῶνος καὶ συμμάχους ἔχων τοὺς Ἰακωβίτας, ὁ Ἄμρου ἐξεστράτευσε τότε κατὰ τῆς Ἀλεξάνδρειας, μικρὰν ἀπαντήσας ἀντίστασιν εἰς δύο μικρὰς πόλεις, τὴν αἰς εἶχον καταφυγεῖσιν οἱ πρὸ αὐτοῦ φεύγοντες Ἑλληνας τῆς Μέσης Αἰγύπτου, τὴν παρὰ τὴν Ναύκρατιν (Δαμανχούρ) γερσόνησον τοῦ Λύκου (Κόμ-Σαχρὶκ) καὶ τὴν Μαρεάν. Κυριεύσας τὰς θέσεις ταύτας, ἤρξατο τῆς πολιορκίας τῆς Ἀλεξάνδρειας περὶ τὰ μέσα Ὀκτωβρίου τοῦ 639 ἔτους. Ὁ Κύρος κατηγόρηθη τότε πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, ὅστις προσεκάλεσεν αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς ἀπολογία καὶ, ἀκούσας παρ' αὐτοῦ τὴν ἔκθεσιν τῶν γεγονότων, περιέβαλεν αὐτὸν μετὰ πλήρους ἐξουσίας, ὅπως διαπραγματευθῇ μετὰ τοῦ Ἄμρου τὴν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἀποχώρησιν τῶν Ἀράβων ἐπὶ ἐτησίῳ φόρῳ (1). Ὁ Κύρος ἀφίκετο εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὅτε αὕτη στενῶς ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ τοῦ Ἄμρου, ὅστις ἦτο νῦν βέβαιος περὶ τῆς προσεχοῦς ἀλώσεως αὐτῆς· διότι ἔβλεπε τὴν ἀδράνειαν τοῦ Βυζαντινοῦ στόλου καὶ τὴν ἀκατάληπτον ἀληθῶς καὶ ἀπροσδόκητον παρ' Αὐτοκράτορος δοξασθέντος ἐν τῇ κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατεία ὀλιγωρίαν περὶ πόλεως, ἣτις, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παρακμῇ τῆς, μόνον εἰς τὸ Βυζάντιον παρεχώρει τὰ πρωτεῖα, διὸ καὶ ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἡ κατ' ἐξοχὴν Πόλις τῆς Δύσεως (2). Οἱ Ἀλεξανδρεῖς ἐντοῦτοις κρατερῶς ἀντέστησαν, πολλὰκις ἀποκρούσαντες τὰς ἐφόδους τῶν Ἀράβων, ἐξ ὧν, κατὰ τὴν δεκαετηράμηνον πολιορκίαν, ἐφόνευσαν πλείους τῶν εἰκοσι τριῶν χιλιάδων, ἤθελον δὲ βεβαίως

Πατριάρχου
 εἰς τὴν ἑσπερίων
 ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου
 καὶ τοῦ Ὀνώριου

(1) Ὁ Πάγης φρονεῖ, ὅτι ὁ Κύρος καθρέθη τότε ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείου καὶ ἀπεκτεστάθη τὸ ἐπιὸν ἔτος ὑπὸ Ἡρακλεωνα τοῦ διαδόχου του. Ζ'. 640.
 (2) Οὕτως ἀποκαλεῖ αὐτὴν ἐν τῇ πρὸς Ὀμάρ ἐπιστολῇ του, δι' ἧς ἀναγγελλεῖ αὐτῷ τὴν ἄλωσιν καὶ περιγράφει τὴν λαμπρότητα αὐτῆς, ὁ Ἄμρου.

κατορθῶσει νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸν Ἄμρου νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ἂν ἐλάβανον τὰς μετ' ἀγωνίας περιμενομένας ἐκ Βυζαντίου ἐπιχορηγίας· ἀπελπισθέντες ὁμοῦ ἐκ τῶν ληφθεισῶν ἐκεῖθεν εἰδήσεων περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἡρακλείου καὶ τῶν περὶ διαδοχῆς διενέξεων τῶν διαδόχων τούτων, ἠναγκάστησαν νὰ συνθηκολογήσωσι. Οὕτω τὴν 21 ἢ 23 Δεκεμβρίου τοῦ 640 εἰσῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὁ Ἄμρου καὶ, οὔσης Παρασκευῆς, ἐτέλεσε τὴν μεσημβρινὴν προσευχὴν ἐν τῇ παρὰ τὸ Γυμνάσιον πλατεῖα περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν στρατευμάτων του. Ἀγνοοῦμεν τίνα μέρος ἔλαβεν εἰς τὴν συνθηκολογίαν ταύτην ὁ Κύρος, ἐκ τῶν προηγουμένων ὁμοῦ τοῦ ἀνδρὸς δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν, ὅτι οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ παραδοθῇ ἡ πόλις καὶ παρέμεινεν ἐν αὐτῇ, μὴ ἀκολουθήσας τὸν Πατριχίον, τοὺς στρατιωτικούς, τοὺς ἄρχοντας καὶ πολλοὺς τῶν κατοίκων, οἵτινες κατέφυγον εἰς τὸν θαλασσοκρατοῦντα Βυζαντινὸν στόλον, ἐλπίσας ἴσως, ὅτι ἤθελε δυνηθῆ νὰ διασώσῃ ἐξ ὀλοσχεροῦς καταστροφῆς τὸ αὐτοῦ ποίμνιον, ὅπερ ὡς πολιτικὸς μᾶλλον ἀρχηγὸς ἢ ὡς θρησκευτικὸς ἐν τηλικούτῳ κινδύνῳ μέχρι τοῦδε ἐκυβέρνησεν. Αἱ ἐλπίδες αὐτοῦ ἤθελον ἐν μέρει πραγματοποιηθῇ, ἂν δὲν ἐγίνετο ἡ ἄφρων ἀπόπειρα τῶν ἐν τῷ στόλῳ πρὸς ἀνάκτησιν τῆς πόλεως ὀλίγον τι μετὰ τὴν παράδοσιν αὐτῆς, ἣτις ἐπέειπε τὸν Ἄμρου, ὅτι μόνον πιστοὶ εἰς αὐτὸν ἦσαν οἱ Ἰακωβίται, πρὸς οὓς παντοῖα παρεχώρησε προνόμια καὶ τιμὰς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πατριάρχου αὐτῶν Βενιαμίν, ὃν προσεκάλεσεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν (1).

§ 6'. Ἐκτοσε οὐδὲν ἀπαντᾷται τ' ὄνομα τοῦ Κύρου ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἐξ οὗ εἰκάζομεν, ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ἀπεβίωσεν, ἀναφέρεται δὲ τῷ

(1) Ὁ Ἄμρου ἐδείχθη τὸ πρῶτον φιλόνητος καὶ ἐπιεικὴς πρὸς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς, αὐτοπροσώπως ἀκροώμενος τῶν παραπόνων αὐτῶν καὶ ἀποδίδων δικαιοσύνην· τὸ μόνον δι' ὃ δύναιται τις νὰ κατηγορήσῃ αὐτὸν εἶναι ἡ τυρπότης τῆς περιφέρειου Βιβλιοθήκης, ἣτις, μεθ' ὅσα καὶ ἂν ἔγραψαν ὁ Γίβων καὶ ἄλλοι ἱστορικοί, ἐνέκλειε μεγίστους θησαυροὺς ἔτι. Ἴδε Δ. Οἰκονομοπούλου Ἀλεξανδρινὸν Διακοσμον Τομ. Α'. Τμήμα Α'. σελ. 315'. καὶ ἐπόμε.

643 τὰ τοῦ Πατριάρχου Πέτρου τοῦ β', Μονοθελήτου καὶ τούτου, οὗ πατριαρχοῦντος συνεπληρώθη ἡ καταστροφή τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ σὺν αὐτῇ ἡ ἐν Αἰγύπτῳ ὑπεροχὴ τῶν ἡμετέρων ἐξέλιπεν, ἔνεκα τῆς ἀποστασίας τῶν Ἀλεξανδρέων τῷ 643, ἐνθαρρυνθέντων ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ Χαλίφου Ὀμάρ, συμβάντος τῇ 3 Νοεμβρίου τοῦ 644 καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ διαδοχθέντος αὐτὸν Ὀσμάν ἀνακλήσεως τοῦ Ἄμρου ἀπὸ τῆς διοικήσεως τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐπιστάντων ἐπὶ τὸν ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ β' ἐκπεμφθέντα πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Αἰγύπτου στόλον. Οἱ Ἰακωβίται, οὓς τοῦ λοιποῦ θέλομεν ἀποκαλεῖ Κόπτας (2), φοβηθέντες μὴ, ὑπερισχυσάντων τῶν Ἑλλήνων, ὑποπτώσῃ τὴν δικαίαν τιμωρίαν τῆς προδοσίας τῶν, ἐπεψαν ἱκετηρίαν πρὸς τὸν νέον Χαλίφην, ἐξαιτούμενοι τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς τοῦ Ἄμρου, ὡς μόνου ἱκανοῦ νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Ἑλληνας καὶ προστατεύσῃ τοὺς Κόπτας. Τοῦ Χαλίφου συναινέσαντος, ὁ Ἄμρου, ἠγούμενος ἰσχυροῦ στρατοῦ ἐξ Ἀράβων καὶ Κοπτῶν καὶ ὑφ' ἑαυτὸν ἔχων τὸν προδότην Μοκούκον, ἐπολιορκήσας τὴν πόλιν τὸ δεύτερον καὶ, μετὰ πείσμονα

(2) Οἱ ἐτυμολογοῦντες τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τῆς πόλεως Κοπτῶ τῆς Ἄνω Αἰγύπτου, ἢ θεωροῦντες αὐτὸ ὡς γλευστικὸν ἐπίθετον διδόμενον ὑπὸ τῶν Μελιχιτῶν εἰς τοὺς Ἰακωβίτας, διὰ τὸ τηρηθῆν ὑπ' αὐτῶν ἔθιμον τῆς περιτομῆς, σφάλλονται. Τὸ ὄνομα τοῦτο, κατὰ τὸν Ἐλ-Μακκίνον καὶ Εὐτύχιον, εἰδίδετο εἰς τοὺς Ἰακωβίτας ὑπὸ τῶν Ἀράβων πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Αἰγύπτου, ἀφ' οὗ ὁ μὲν Μωάμεθ, κατὰ τὸν Ἐλ Μακκίνον, συνέστησε τοῖς αὐτοῦ νὰ ὄσιν ἐπιεικεῖς πρὸς τοὺς Κόπτας τῆς Αἰγύπτου, ὁ δὲ Εὐτύχιος διηγεῖται, ὅτι ἐν τῇ γενομένῃ μετὰ τῶν Ἀράβων συνθηκολογίᾳ τῶν Ἰακωβιτῶν πρὸς παράδοσιν τῆς Μέμφιδος κλοῦνται οὗτοι Κόπται. Τὸ Τάλμουθ τῆς Βαβυλῶνος καλεῖ αὐτοὺς Γκόπτοι καὶ οἱ νῦν Ἀραβες Γκόπτ, ἐξ οὗ δυνάμεθα εὐλόγως νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι τὸ ὄνομα Κόπτης παρήχθη ἐκ τοῦ Αἰγυπτῶ, ὅπερ εἶναι τὸ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων διδόμενον εἰς τὴν Μέμφιδά Χα-Κά-Φτάχ (Νεὸς τῆς λατρείας τοῦ Φτάχ), ὁ οἱ Ἑλληνας παρέφθειρον εἰς Αἰγυπτῶν, ἀπὸ τῆς πρωτεύουστος πόλεως ἀπῆλθον τὴν γοργὴν ὀνομάσαντες. Ἡ δασύτης Χα ἀπώλετο εἰς τὸ στόμα τῶν Ἑλλήνων, ὡς συνέδη καὶ εἰς τὸ ὄνομα Οὐστάρ-Χάπτις, ὅπερ μετετράπη εἰς Σάραπτις καὶ ἄλλα ὅσα εἰς τὸ ὄνομα Κόπτας, ὅπερ κατὰ τοὺς φθονολογικούς νόμους τῆς γλώσσης ἔτρεψε τὸ φ εἰς π καὶ προσλαβὼν ἑλληνικὴν κατάληξιν ἐγένετο Κόπτης.

ἀντίστασιν, ἐκυρίευσεν αὐτὴν ἐξ ἐφόδου, ἐλελή-
τησε αὐτὴν καὶ κατέστρεψε τὰ ἰσχυρὰ αὐτῆς
τείχη καὶ τὰς περιφανεῖς οἰκοδομὰς, φεισθεὶς
μόνον τινῶν Ἐκκλησιῶν, ὧν τινὰς μὲν εἰς
μουσουλμανικὰ τεμένη μετέβλεν(1), ἄλλας δὲ
ἔδωκεν εἰς τοὺς Κόπτas, ὡς ἀμοιβὴν τῶν
ὑπηρεσιῶν των, ἀφαιρέσας αὐτὰς ἀπὸ τῶν
ἡμετέρων, οὓς τοσοῦτ' ἐκακοποίησεν, ὥστε
ἠνάγκασε τὸν Πατριάρχην αὐτῶν Πέτρον τὸν
δ' νὰ φύγῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα καὶ
τὸ ζῆν ἐξεμέτρησε, συναναθεματισθεὶς βραδύ-
τερον μετὰ τῶν ἄλλων κορυφαίων Μονοθελητῶν
ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 680 συγχο-
ρηθείσης πρὸς τοῦτο Οἰκουμενικῆς Ἐκτῆς
Συνόδου. ✕

ΕΛΛΑΣ, ΤΟΥΡΚΙΑ, ΙΣΤΡΟΣ.

ὑπὸ
CHARLES BIGOT (1).

Μετάφρασις ὑπὸ Φ***

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἀπὸ Παρισίων εἰς Ἀθήνας.

Τὸ θάλλπος ἐν Ἀνατολῇ ἔσται κατὰ τοὺς
μῆνας Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον κατὰ τι ὑπερβολικόν!
Ἄλλ' ἢ Ἀνατολὴ καὶ ἐγὼ ἔσμεν, ἐν καιρῷ
θέρους, ἀφ' οὗ ἐφοίτησα εἰς τὴν Σχολὴν
τῶν Ἀθηνῶν, ἀρχαῖοι γινώριμοι. Ἄλλως τε
φρονῶ, καὶ ἄς μὴ κακοφανεῖ εἰς τοὺς δειλοὺς
περιηγητάς, ὅτι τὰς χώρας τοῦ Ἥλιου πρέπει
νὰ ἐπισκέπτηται τις κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ
Ἥλιου, διότι ἴσα ἴσα ἢ ἀκτινοβολία τοῦ φωτός
του ἀποτελεῖ τὴν ωραιότητα αὐτῶν.

(1) Ἐν φύλλῳ 640 τοῦ 1884 τῆς ἐφημερίδος
«Κάϊρον» ἐδημοσιεύσαμεν σημειώσιν περὶ τῶν
Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας πρὸ τῆς ἀλώσεως.

(1) Ὁ Κάρλος Μπιγκώτ, εἷς τῶν δοκίμων Γάλλων
δημοσιογράφων, μαθητῆς τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς
Σχολῆς, ἐπεσκέφθη κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1885 τὴν
Ἑλλάδα, Τουρκίαν καὶ τὰς περὶ αὐτὰς χώρας,
χρησιμοποιῶν τοῦ τε διευθυντοῦ τοῦ «Αἰώνος» καὶ
τοῦ ἀρχισυντάκτου τοῦ «Ἀκονητοῦ», πρὸς οὓς
ἀνεκοίνου τὰς ἐντυπώσεις του, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ
οὗ τὴν μετάφρασιν ἀπεχειρήσαμεν χάριν τῶν τοῦ
«Κέκροπος» ἀναγνωστῶν βιβλίων.

Ἐπιπέδω / Περὶ τῶν ἐν Ἑρ. Πατρ. Βιβλ. 5: Καρ. 1: 8 Β.) γράφει τὸ ἔξω

Ἐπιπέδω τὰ ναύδεια καὶ τὸ Ἀνατολὴ καὶ τὸν δαίμον τῶν Ἡρακλειῶν;
« Ἦδεν ὄρη καὶ τὸ ὠκεανὸν χερσὶ τῶν δυνάτων καὶ εἰς τὴν ἑρξίαν τῶν Πατριάρχων καὶ εἰς τὴν
Ἡρακλειῶν καὶ βασιλῆα ἐν εἰς ἀνατολῆν ἑσπέρουσαν, καὶ εἰς τὴν ἑρξίαν ἑσπέρουσαν.
Ὁ δὲ Πέτρος καὶ αὐτὸς Μονοθελητῆς, τὸ μὲν εἰς τὴν ἑρξίαν καὶ καὶ καὶ

ἡλικιωτικὸν ἐκεῖνο, ὅπερ συνήθως τέρπει τοὺς
ὀφθαλμούς. Ἄν θέλῃ τις νὰ νοήσῃ τὸ ἰταλικὸν
λόγιον *Veder Napoli e poi morir*, « τὴν
Νεάπολιν νὰ ἴδω καὶ ἄς ἀποθάνω », πρέπει τις
νὰ εἰσπλεύσῃ ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως
ὥρασαν τινὰ ἡμέραν, μάλιστα δὲ καθ' ἣν ὥραν
ἀνατέλει ἡ ὄψις ὁ Ἥλιος. Οἱ Νεαπολιταὶ ὅμως
εἰσι πάντοτε εὐθυμοί. Μόλις κατήλθομεν εἰς
τὴν φέρουσαν ἡμᾶς πρὸς τὴν ἑρξίαν λέμβον,
ἄλλη λέμβος προσκολλᾶται πρὸς τὴν ἡμετέραν,
φέρουσα δύο μουσικούς, ὧν ὁ εἷς παίξει τὸ
τετραχορδόν (βιολίον), ὁ δ' ἕτερος τὴν κιθάραν·
ἄδουσιν, ὀρχοῦνται, ποιοῦσι μυρίους μορ-
φασμούς καὶ συστροφὰς γελοιωδεστέρους τοὺς
μὲν τῶν δὲ τέλος ἐπάδουσι γαλλιστί. « Καὶ
πρὸ πάντων, κύριε, ὁς μας πολλὰ νομίσματα ». Φθάνομεν
εἰς τὴν προκυμαίαν, παραπεμπόμενοι
ὑπὸ μουσικῆς, ὡς ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει τοῦ
Γάμου τοῦ Φιγαρῶ ὁ Ζαρωμένος Ἥλιος
ὑπὸ τοῦ Δὸν Βασιλείου.

Τὸ ἀτμόπλοον μένει εἰς Νεάπολιν πέντε
ὥρας. Ἐρχομεν ἐπομένως τὸν ἀπαιτούμενον
καιρὸν, ὅπως ἐπανιδώμεν τὸ Βουρβονικὸν Μου-
σεῖον, ὅπως προσκυνήσωμεν τὸν Ἑρμῆν τοῦ
Ἐρκουλάνου, τὸν Αἰσχύνην, τὸν Νάρκισσον
καὶ τὸν Φαῦνον τῆς Πομπηίας, εἶτα δὲ
μεταβῶμεν μέχρι τοῦ Πανσιλύπου. Ἄλλ' εἶναι
ἀκόμη ἐνωρίς· οὐδὲ μία ἡμέρα εἰς Κιάριαν ἢ
Ἄγρια Λουκία, ἥτις μετὰ μίαν ἢ δύο ὥρας θὰ
βροίθῃ κόσμου, εἶναι νῦν ἔρημος. Καὶ ὁ καλὸς
κόσμος καὶ οἱ Λαζαρόνοι, ἅπαντες μεσημβριά-
ζουσιν ἐντὸς τῶν μεγάρων ἢ ἐντὸς τῶν ἀθλιῶν
οἰκιδίων τῶν ἀκαθάρτων στενωπῶν.

Πέντε ὥραι καὶ ἡμίσεια· ἰδοὺ ἡμεῖς πάλιν
ἐν τῷ πλοίῳ. Ἀφῆκαμεν εἰς Νεάπολιν ὀλό-
κληρον φορτίον Ἰταλῶν, ἐπανερχομένων ἐκ
Βουένος Ἀύρες, καὶ προσελάθομεν ἐπιβάτας
τινάς. Καὶ οὗτοί εἰσιν Ἰταλοὶ καὶ ταχέως
ἠγνωσάμεν τοῦτο· διότι ἤρξαντο σχεδὸν πά-
ραυτα νὰ βασιανίζωσι τὸ δυστυχεῖς κλειδοκύμ-
βαλον τοῦ πλοίου. Ἡ θάλασσα ἦτο λεία ὡς
κάτοπτρον.

Ὅτε ἐξυπνήσαμεν τὴν πρωίαν τῆς Τρίτης,
ἐπρόκειτο νὰ εἰσπλεύσωμεν τὸν πορθμὸν τῆς

Μεσσήνης· ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάριβδις οὐδὲν
ἔχουσι τὸ ἀγριωπόν. Ὁ πορθμὸς εἶναι ἀτάραχος,
ἡ Αἶτνα ἀνέφελος· αἴσιος οἰωνός, εἶπεν ὁ
πλοίαρχός μας. Ἐμέλλομεν ν' ἀνεύρωμεν ἐκεῖθεν
τοῦ ἀκρωτηρίου Σπαρτιβέντου, καίτοι αἱ ἀκαὶ
περικαλύπτονται πάντοτε ὑπὸ ἐλαφρᾶς ομίχλης,
τὴν αὐτὴν γαλήνην, ἣν εὕρομεν μεταξὺ Γαλλίας
καὶ Σικελίας.

Καὶ ἀληθῶς ἡ θάλασσα ἦν πάντοτε ὥραία,
πάντοτε λειοκύμων, παράποτε γλαυκοτέρα, ἄνευ
τῆς ἐλαχίστης ρυτίδος—ἀληθῆς παρθενικῆ
θάλασσα! Ἄ! τὴν προδότῃν! Ἄ! τὴν πονηρᾶν!
Ἄ! τὴν παγκράκιστον Μεσόγειον, ἥτις τοσαῦτα
προχαρίζεται! Ταύτης βεβαίως πείραν θὰ ἔσχεν
ὁ ποιμὴν, οὗ τὴν ἱστορίαν ὁ Λά Φονταίνος
διηγήθη ἐν τινι τῶν μύθων του. Αἰφνης δια-
κρίνομεν νεφέλιον τι, οὐδὲ κἄν πολὺ μέλαν,
σχηματιζόμενον ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ ταυτο-
χρόνως ἐγείρεται ὁ ἄνεμος. Ἐντὸς δύο λεπτῶν,
σχεδὸν ἐν ὀλιγωτέρῳ χρόνῳ τοῦ ἀπαιτουμένου
ὄπω; διηγηθῶ ἡμῖν τὸ συμβάν, ἰδοὺ τὸ νέφος
περικαλύπτει ἡμᾶς, ὡχρὰ σκιά μᾶς ἀποκρύπτει
τὸν Ἥλιον, ἡ θάλασσα ἄρχεται νὰ κυμαίνηται,
ὁ ἄνεμος ἀνασείει τὴν σκιάδα τοῦ Μενδόζα
μετὰ ξηροῦ κρότου.

Τὸ νὰ εἶπω, ὅτι ἀπὸ τῆς τρίτης μεταμε-
σημβρίαν τῆς Τρίτης μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς
Τετάρτης, ὅτε παρεπλεύσαμεν τὸ Ταίναρον, ἐκυ-
λινδούμεθα ἀδιακόπως, οὐδὲν εἶναι, φίλοι μου!
Τὸ πλοῖον ἦτο ἀνεπαρκῶς φορτωμένον, ἔχον
μόλις πεντακοσίων τόνων φορτίον, ἐν ᾧ ἠδύνατο
νὰ περιβάλλῃ χιλίων ὀκτακοσίων, διὰ τοῦτο
δὲ, φαίνεται, ἐκυλινδούμεθα τόσω καλῶς· ὁ
κλυδωνισμὸς τοῦ πλοίου ἐπηύξησεν ἔτι μᾶλλον,
ὅτε ὁ πλοίαρχος, θέλων νὰ ἐπωφεληθῇ τοῦ ἀνέ-
μου, ἀνεπέτασε τὰ ἱστία· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι
ὅτι, εἴτε ἕνεκα ταύτης, εἴτε ἕνεκα ἄλλης αἰτίας,
ἐκυλινδούμεθα περίφημα. Πᾶν ὅ,τι εὐρίσκειτο
ἐντὸς τοῦ πλοίου ἐπιδεικτικῶν τὰ πάθη ναυτίαςιν,
ὑπέστη ταύτην· καὶ οἱ λοιποὶ ἐπιβάται ἐκοι-
μήθησαν κακῶς ἕνεκα τοῦ θορύβου τῶν κρηγῶν
τοῦ πλοίου, τῶν ἀστραπῶν καὶ τῆς καταγίδος.
Μικρὰ τις Ἰταλὶς ἔλεγε τὴν ἐπαύριον, λίαν
χαριέντως, ὅτι κατελήφθη ὑπὸ μεγάλου φόβου

αὐτὸς τὸν θεὸν δειλιωσώσας καὶ διαβαίνει εἰς τὴν Ἀφρικήν, κρηγῶν κατακαύει τὴν
φύσιν. Τα' αἰσώσασα Πατριάρχια ὑπερβαλλόμενα, μαζεύει εἰς ἑαυτὴν τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν
πλοίαρχον Μονοθελητῆ καὶ ἀναμεινόμενα, εἰς εἰς τὴν Ἀφρικήν καὶ αὐτὸς Μονο-
θελητῆς, εἰς εἰς ὁ Πατριάρχης καὶ τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν πλοίαρχον
μεμείων τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν πλοίαρχον

μή καταποντισθῆ. Γενναῖος τις ἐπιβάτης, ἔτι πλέον τεταραγμένος, ἐπορεύθη μὲ μόνον τῶν χιτῶνα, ἐν τῇ μέσῃ τῆς νυκτός, καὶ ἀφύπνισε τὸν ὑποπλοίαρχον, ὅστις ἔρεγγεν, ὅπως τὸν ἐρωτήσῃ μήπως διετρέχουσαν κίνδυνον φαίνεται ὁμοῦ ὅτι ἔλαβε λίαν κακὴν ὑποδοχὴν.

Ἐν βραχυλογίᾳ, ὅτε τὰ πάντα ὀλίγον τι ἐκόπασαν, οἱ ἐπιβάται εὐηρεστοῦντο νὰ πείθονται, ὅτι ὑπέστησαν μικρὰν τινα καταγίδα. Ὡς πρὸς τοῦτο ὁμοῦ ὁ πλοίαρχος εἶναι ἀπαιτητικός. Ἐν διαστήματι τριάκοντα τριῶν ἐτῶν πλοῦ μόνον τρεῖς εἶδε· εἰς ταύτας δὲ δὲν συμπεριλαμβάνει κλύδωνα, ὅστις πρὸ τεσσάρων ἐτῶν συνέτριψεν ἅπαν τὸ ἐμπρόσθιον τοῦ Μενδόζα καὶ ἔσθασε τὴν μηχανὴν του.

Ἐκάμψαμεν τέλος τὸ Ταίναρον, τὸ τοσοῦτω φοβερόν ἀκρωτήριο τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν, οἵτινες ἔθηκον ἐκεῖ μίαν τῶν εἰσόδων τοῦ Ἄδου. Ἐξερρόμεθα τοῦ Ἰονίου πελάγους, ὅπως εἰσελθόμεν εἰς τὸ Αἰγαῖον· ὁ ἄνεμος ἔπαυσεν, ὁ κλύδων ὡς ἐκ μαγείας ἐξηφανίσθη· ἡ γαλήνη ἐπανέρχεται καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἤττον φιλοκίνδυνα πνεύματα καὶ εἰς τοὺς εὐερεθιστικωτέρους ἔτι στομάχους. Οἱ Ἰταλοὶ μας ἐπιτίθενται αὐθις κατὰ τοῦ κλειδοκυμβάλου. Εὐτυχῶς οἱ λοιποὶ ἐπιβάται τὸσαύτην ἐπιθυμίαν ἔχουσιν ὑπνου, ὥστε ἡ συναυλία αὐτῆ οὐδόλως τοὺς ταράσσει. Τὰ μικρὰ καὶ στενὰ κλινίδια, πλάτους ὅσῳ ὑφεκατομέτρων, τοῖς φαίνονται μαλθακὰ καὶ κλίνα.

Ὅτε τὴν πέμπτην πρωϊνὴν ὥραν τῆς Πέμπτης ἐξυπνήσαμεν, εὐρέθημεν ἔχοντας ἐνώπιον ἡμῶν πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ Σούνιον, πλησιέστατα δὲ τὴν Αἴγιαν καὶ Καλαυρίαν καὶ μετ' ὀλίγον δὲ τὴν Σαλαμίνα. Διεκρίνομεν ἤδη ἐντὸς τῆς μικρᾶς πεδιάδος, ἧτις Ἀττικὴ καλεῖται καὶ περιστοιχίζεται ὑπὸ τριῶν ὄρέων, τοῦ Πάρνηθος, Πεντελικῆ καὶ Ὑμηττοῦ, τὸν θρόνον ἐκεῖνον τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπισθεν τοῦ ὁποῦοῦ κεῖνται αἱ Ἀθήναι. Ἡ ὁμίχλη μᾶς ἀποκρύπτει ἀτυχῶς τὰς τοσοῦτω καθαρὰς καὶ ὠραίας γραμμὰς αὐτῆς. Χαῖρε, ἐν τούτοις, ἰερά τῆς Ἀττικῆς γῆ, σὺ ἡ ἀληθὴς τῆς ἀνθρωπότητος μήτηρ, σὺ ἧτις ἀπεκάλυψες τῇ

κόσμῳ τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι ἀθάνατον, διότι βάσιν ἔχει τὸν λόγον καὶ τὴν ἀρμονίαν!... Γῆ τῆς Ἀθηναῖς, χαῖρε! Δέξου εὐμενῶς, σεπτῆ μητέρα, τὸ τέκνον, ὅπερ, ἀπὸ δεκαεξαετίας, τὸσάκις σὲ ἐνεθυμήθη καὶ τὸσάκις ἐπόθησε νὰ σε ἐπανίδῃ!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΑΘΗΝΑΙ

5 Ἰουνίου, 1883.

Μεγάλως μετεβλήθησαν ἀπὸ ἐκκαίδεκαετίας αἱ Ἀθήναι. Ἐξ ἀπασῶν τῶν πρωτεύουσῶν αὕτη εἶναι ἐνταυτῇ ἡ ἀρχαιοτάτη καὶ ἡ νεωτάτη, πρέπει δὲ νὰ ὁμολογησωμεν ὅτι αἱ νεώτεραι Ἀθήναι ἀρχίζουσι νὰ διακρίπτονται πῶς ὡς πρωτεύουσα.

Τὴν ἐπαύριον τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, αἱ Ἀθήναι οὐδὲν ἕτερον ἦσαν ἢ μικρὰ τις κομόπολις ἀποτελουμένη ἐκ τριακοσίων ἐλεεινῶν οἰκίσκων ἀτάκτως ἐπιτεθειμένων ἐπὶ τῆς νοτίου κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως· ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις εἶχεν ὡς ἔδραν τῆς τὸ πρῶτον, ἐπὶ Καποδιστρίου, τὸ Ναύπλιον. Ἀνεβλόντος τοῦ Ὄθωνος ἐπὶ τὸν θρόνον, τῇ 1833, ἡ ἔδρα τῆς κυβερνήσεως μετετέθη εἰς Ἀθήνας, ἀλλ' αἱ Ἀθήναι ἔπρεπε νὰ κτισθῶσι. Ἐκτίσθησαν δὲ βαθμηδὸν, τὸ πρῶτον μὲν πτωχικῶς, τῆς χώρας οὔσης πτωχῆς. Περὶ τὸ 1870 ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν ἀνηρχετο εἰς 60,000 ῥαδίως δ' ἠδύνατό τις τότε ν' ἀριθμῆσῃ τὰς ὁπωσούν κομψὰς οἰκίας. Σήμερον αἱ Ἀθήναι ἔχουσιν 100,000 κατοίκων, ἡ δὲ Νεάπολις, ἧτις ἡμέρα τῆς ἡμέρας ἐπεκτείνεται πρὸς τὸν Λυκαβητὸν καὶ τὸν ἀρχαῖον Κερκμικόν, εἶναι, νῆ τὸν Δία! ὠραιοτάτη. Αἱ ὁδοὶ εἰσι πλατεῖαι, αἱ οἰκίαι εὐρύχωροι καὶ χαρίεσσαι καὶ, ἐπειδὴ ἐν τῇ γῶρᾳ ταύτῃ τὸ μάρμαρον ἀντικαθίστησι τὸν λίθον, ἅπασαι αἱ οἰκίαι αὐταὶ ὁμοιάζουσι πῶς πρὸς μέγαρον.

Τὰ τρία ταῦτα στάδια τῆς πόλεως εὐκόλως τις δύναται νὰ παρακολουθήσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς Ἀκροπόλεως. Ἴδου πλησιέστατα ἡ καλαῖα ἄλθανικὴ κομόπολις, αἰωνίως αἰκτρὰ καὶ

πτωχῇ μετὰ τῶν μικρῶν μετ' ὑπερφῶν οἰκίσκων τῆς. Ὀλίγον ἀπωτέρω ἢ πόλις τοῦ θρασυλέως Ὄθωνος, οὐκέτι ὠραία, ἐν ἡ ἀριθμεῖ τις πλειονέρας στενωποὺς ἢ πραγματικὰς ὁδοὺς. Ἐκεῖθεν τέλος ἡ Νεάπολις, ὀλόλευκος ἔτι μετὰ τῶν ἐπηρμένων οἰκῶν τῆς, ὧν πολλὰ εἰσι κεκοσμημένα διὰ προφυλαίων καὶ στηλῶν. Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἦσαν μεγάλοι οἰκοδόμοι, οἱ υἱοὶ τῶν ὠσαύτως εὐχαριστοῦνται νὰ κτίζωσι. Πᾶς ὅστις ἤθελε καθρθῶσαι νὰ πλουτήσῃ ἐνταῦθα, σκέπτεται πάραυτα νὰ ἐπιδείξῃ τὸν πλοῦτόν του ἐγκαθιδρυόμενος ἐντὸς ὠραίας οἰκίας, τιμώσης τὸν κτίτορα αὐτῆς. Ἄν ἐλλείπη τι ἀπὸ τοῦ λαοῦ τούτου, τοῦτο δὲν εἶναι ἡ φιλαυτία· προκειμένου περὶ ματαιοφροσύνης, οὐδ' αὐτοὶ οἱ Γάλλοι ἔχουσι τι νὰ διδάξωσι.

Ἄπασαι αὐταὶ αἱ νεαὶ οἰκίαι τῶν Ἀθηναίων τέρπουσι τὸν θεατὴν. Προέρχεται ἄρα γε τοῦτο ἐξ εὐνοϊκῆς προκαταλήψεως; μὲν φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι εἰσὶν ἐν γένει κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἤττον ἄστοχοι τοῦ πλείστου τῶν ἡμετέρων παρισυνῶν οἰκοδομῶν. Ἐκάστη διαφέρει ἐπὶ σκοπῇ τῶν γειτονεουσῶν. Θὰ ἐνομιζέ τις ὅτι οἱ ἀρχιτέκτονες ἐνταῦθά εἰσι πεποικισμένοι μετὰ φαντασίας.

Ἡ δυσμορφότερα ἀπασῶν τῶν οἰκιῶν τῶν Ἀθηναίων εἶναι βεβαίως ὁ ὑπερμεγέθης ἐκ λευκοῦ μαρμαροῦ κύβος, ὃν ὁ Βασιλεὺς Ὄθων ἐξώρυξεν ἐκ τῶν λιθοτομιῶν τοῦ Πεντελικοῦ, καὶ ὅστις, καὶ τὴν σήμερον, χρησιμεύει ὡς ἀνάκτορον τοῦ διαδόχου τοῦ Γεωργίου τοῦ Α'. Βαβαρὸς τις κτίστης ἐδαπάνησεν εἰς τοῦτον ἐν ἑκατομμύριον, τὸ ἐξ ἀπάντων τῶν ἑκατομμυρίων, ὅσα κατηστυτέθησαν κατὰ τὸν δέκατον ἔννατον αἰῶνα, ἀναμφιβόλως κάκιστα διαχειρισθέν.

Οὐδὲν χυδαιότερον, οὐδὲν μονοτονώτερον τοῦ ἐλθαμβουήντος τὴν ὄρασιν ἕνεκα τῆς λευκότητος αὐτοῦ λεγομένου τούτου ἀνακτόρου. Πυρκαϊὰ ἐξερρά, ἢ ἐντὸς αὐτοῦ πρὸ ὀλοῦ ἢ τριῶν ἐτῶν, πᾶς τις δ' ἤλπισεν ὅτι αἱ Ἀθήναι ἐμελλον ν' ἀπαλάχωνται αὐτοῦ. Τὰ ἀπετρόπαια πλὴν ἀμύνονται ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ μετὰ φοβερᾶς ἐνεργείας. Τὸ πῦρ ἐλυμάνθη τὸ ἐσωτερικὸν τὸ ἡμίσεως τῶν ἀνακτόρων. Ὅπερ δὲν ἐπεκτενάσθη ἔτι· δὲν κα-

τῶρθωσεν ὁμοῦ νὰ ἐντάμῃ τὸν μέγα τοῦτον μαρμαρίνον τοῖχον, ὅστις ὀρθοῦται ἀπέναντι τοῦ Παρθενῶνος, ὡς γερμανικὴ πρὸς τὸν Φειδίαν ὕβρις.

Αἱ Ἀθήναι ἔχουσι σήμερον νὰ ἐπιδείξωσιν οὐ μόνον πολυαριθμοὺς ὠραίας οἰκίας, ἀλλὰ καὶ ἄλλας προόδους. Αἱ Ἀθήναι ἔχουσι νῦν ἱπποσιδηροδρόμους, ἀπαραλλάκτως ὅπως αἱ μεγάλαὶ πόλεις τῆς Δύσεως, οἵτινες τρέχουσι πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν κατὰ μῆκος τῶν λεωφόρων τῆς, ἢ ἄγουσι πρὸς τὰ περίξ χωρία. Ἀπὸ τινῶν μάλιστα μηνῶν ἀπέκτησε καὶ ἀμύηλατον ἱπποσιδηροδρομὸν μεταφέροντα εἰς Φάληρον, πρῶτας τε καὶ ἐσπέρας, τοὺς ἐραστὰς τῶν θαλασσίων λουτρῶν. Καὶ ἅμαξαι μὲν ὑπῆρχον καὶ πρόην, ἀλλὰ, ἀνάγκη νὰ το ὁμολογήσωμεν, ἦσαν ἐν γένει ἀκάθαρτοι, παληοῦμαξαι αἵτινες ἐφαίνετο ὅτι εἶχον ἔλθει ἐνταῦθα, ὅπως θέσῃσι τέρμα εἰς τὸ στάδιόν των, μετὰ μακρὰς ὑπηρεσίας, ἅς τὸ πρῶτον παρέσχον εἰς χώρας εὐδαιμονεστέρας. Αἱ ἅμαξαι σήμερον εἰσι καθαρῶταται, Ἄνα δὲ συρόμενα ὑπὸ δύο ἵππων, ὧν τὰ δύο ἡμίσεα ἀνέρχονται καὶ κατέρχονται κατὰ τὴν διάθεσιν τοῦ ἐποχομένου· ἡ καλλιτέρα διασκέδασις τῶν Ἑλλήνων, καὶ αὐτῶν τῶν μὴ πλουσίων, εἶναι τὰ νὰ ἐπιβῶσιν ὀχήματος κατὰ τετραδάς καὶ νὰ ἐποχῶνται ἐκεῖ ἔνθα θεωρεῖται ὡς ἀριστοκρατικὸν νὰ φαίνωνται κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἐργολαβίας. Ἄν σᾶς ἔλεγον, ὅτι ἐντὸς τῶν ὀχημάτων τούτων δὲν εὐρίσκειται ὀλίγος κονιορτός, ἤθελόν σας ἀπατήσῃ· ὁ κονιορτός εἶναι ὁ μέγας ἐχθρὸς τῆς χώρας ταύτης, ἦν καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν δὲ «λεπτόγαιον Ἀττικὴν», ἔνθα ὁ ἄνεμος ἀνακινῶν ἀδιακόπως τὸν κονιορτόν, φαίνεται ὅτι ἔτι μᾶλλον πολυπλασιάζει αὐτόν. Ἐντούτοις, ναί, ἐντούτοις ὑπάρχει ὀλιγώτερος κονιορτός σήμερον ἐν Ἀθήναις ἢ ἄλλοτε. Σαρώνουσι τὰς ὁδοὺς· κάμνουσι τι ἐκπληκτικώτερον· τὰς καταβρέχουσι ποὺ καὶ ποὺ. Ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἴδῃ τις ἴσως καὶ τὸ μέγα θαῦμα, τὴν ἀνέγερσιν κρηνῶν ἐν Ἀθήναις, ἐξ ὧν νὰ ῥέῃ ὕδωρ ζῶν!

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια).

ΠΡΟΟΔΟΙ ΕΝ Τῇ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ
κατὰ τὴν
ΠΑΡΟΥΣΑΝ ΕΚΑΝΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ

Ἡ περίοδος τῶν μεγάλων ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ ἀνακαλύψεων ἤρξατο ἀπὸ τοῦ τελευταίου τετάρτου τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ὁ Ἐρσχελος μετὰ τῶν συγχρόνων αὐτῷ Σχραϊντερ καὶ Μεσσιέρ ἐπλούτισαν τὴν ἐπιστήμην διὰ τῶν παρατηρήσεων των καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς.

Ἡ παρούσα ἑκατονταετηρίς ἐνεκαίνισθη διὰ σπουδαίας ἀνακαλύψεως, γενομένης αὐτὴν τὴν πρώτην νύκτα, ἐνὸς τῶν πλανητῶν τοῦ ἡμετέρου Ἡλιακοῦ συστήματος. Κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη ἀνεκαλύφθησαν τρεῖς ἕτεροι πλανῆται. Τὰ νέα ταῦτα οὐράνια σώματα μεγάλως ἐξήγειρον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν οὐρανοσκόπων καὶ διὰ τὴν σμικρότητά των καὶ διότι ἀνεκαλύφθησαν ἐν τῷ μεταξύ τοῦ Ἄρεως καὶ τοῦ Διὸς διαστηματι, ἐνθα οὐδεὶς ἔτι εἶχε παρατηρηθῆ πλανήτης. Τότε ἤρξατο καὶ ὁ διάσημος καταστάς διὰ τὰς ἀνακαλύψεις τῶν κομητῶν Πόνς τῶν ἄθλων του, ἀνακαλύψας ἀπὸ τοῦ 1801 μέχρι τοῦ 1827 οὐχ ἤττον τῶν 37 κομητῶν.

Ἀπὸ τοῦ 1845 ὅμως ἤρξατο νέα περίοδος. Αἱ ἀνακαλύψεις ἐπολυπλασιάσθησαν· νέοι ἀστρονόμοι, ἐπιωφεληθέντες τῶν παρατηρήσεων τῶν προγεγονότων καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου, κατώρθωσαν ν' ἄρῳσι τὸν πέπλον τῆς μυστικῆς Ἰσίδος. Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1845 νέος πλανήτης, ἀνήκων εἰς τὸ μεταξύ Ἄρεως καὶ Διὸς σύμπλεγμα ἀνεκαλύφθη, τὸ δ' ἐπόμενον ἔτος ἀνεκαλύφθησαν ὀκτὼ κομηταί. Τὸ ἔτος 1846 ἔσεται ἰδίως ἀξιομνημόνευτον διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ πλανήτου Ποσειδῶνος, δι' ἧς ἠδυνήθη μὲν τὸ κράτος τοῦ ἡμετέρου Ἡλίου, ὅπερ πρότερον ἔληγε μετὰ τῆς τροχιάς τοῦ Οὐρανοῦ, ἀπεδείχθη δὲ ἡ ἀκρίβεια τῶν μαθηματικῶν ὑπολογισμῶν· διότι εἰς μαθηματικὸς, ὁ Λά Βερριέρ, ἔλυσε τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀραγῶ τεθὲν αὐτῷ πρόβλημα περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς θέσεως τοῦ οὐρανοῦ σώματος,

εἰς ἃ ἀπεδίδοντο ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων αἱ παρατηρούμεναι ἐν τῇ τροχίᾳ τοῦ Οὐρανοῦ διαταράξεις, προσδιορίσας τὸ μέρος, ἐνθα ὤφειλον νὰ ζητησῶσι τὸν νέον πλανήτην οἱ ἀστρονόμοι, τὴν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἀπόστασίν του, τὸν χρόνον τῆς περὶ τὸν Ἡλίον περιφορᾶς του καὶ τὸν ὄγκον αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸν τοῦ Ἡλίου. Καὶ ἀληθῶς ὁ πλανήτης εὐρέθη εἰς τὰ ὑποδειχθέν ὑπὸ τοῦ Λά Βερριέρ μέρος τὴν 23 Σεπτεμβρίου τοῦ 1846 ὑπὸ τοῦ ἐν Βερολίῳ δόκτορος Γκάλλε! Ὁ πλανήτης οὗτος ἀπέχει μὲν τοῦ Ἡλίου 4,112 ἑκατομμύρια λευγῶν, διατρέχει δὲ τὴν τροχίαν του εἰς διάστημα 164 ἐτῶν καὶ 281 ἡμερῶν, διάμετρον ἔχων τετράκις μεγαλειότεραν τῆς Γῆς καὶ ὄγκον 85 φορές μεγαλειότερον αὐτῆς.

Μικροὶ πλανῆται ἀνεκαλύφθησαν, ἀπὸ τοῦ 1845 μέχρι τοῦ 1885, ἐν ὅλοις 248 μεταξὺ Ἄρεως καὶ Διὸς, ὑποτιθέμενοι ὅτι εἰσὶ τὰ συντρίμματα μεγάλου πλανήτου, καταστραφέντος ἄγνωστον πῶς καὶ πότε. Μέγιστος μὲν τῶν λίαν μικρῶν τούτων πλανητῶν εἶναι ἡ Ἔστια, ἔχουσα 400 χιλιομέτρων διάμετρον, μικρότατο δὲ ἡ Σαπφώ, Μαία, Ἀταλάντη καὶ Ἡγῶ, ὧν ἡ διάμετρος ἐστὶ μόλις 30 χιλιομέτρων. Κομηταί ἀπὸ τοῦ 1842 ἀνεκαλύφθησαν 175.

Τῷ 1877 παρατηρήθησαν τὸ πρῶτον οἱ δύο τοῦ Ἄρεως δορυφόροι. Διπλοὶ ἀστέρες, ἥλιοι, παρατηρήθησαν μέχρι σήμερον 10,000. Πολλὰ χιλιάδες νεφελωδῶν καὶ μικρῶν συμπλεγμάτων ἀστέρων ἀνεκαλύφθησαν, χάρις εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν τηλεσκοπίων. Τούτων παρατηρήθησαν ἀπὸ 6—7000. Τὰ μετεωρολογικὰ φαινόμενα ἐξηκριβώθησαν κατὰ ἑκατοντάδας.

Ἡ ταυτότης τῶν τροχιῶν τῶν μετεώρων καὶ ἡ τῶν κομητῶν ἀπεδείχθη ἐκ πολλῶν παρατηρήσεων. Μία δὲ τῶν ἀποδείξεων εἶναι ἡ λαμπρὰ βροχὴ τῶν διαττόντων ἀστέρων, ἣν θαυμάζει τις κατὰ πᾶσαν 27 Νοεμβρίου, ἢ τις συμβαίνει ὅταν ἡ Γῆ διέρχεται παρὰ τὴν τροχίαν τοῦ καταστραφέντος κομητοῦ Βιέλλα, οὗ τὰ συντρίμματα συναντᾶ. Καὶ αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν περιοδικῶν κομητῶν ἤξησεν, ἰδίως τῶν βραχεϊῶν ἐχόντων περίοδον, περὶ ὧν οὐδὲν ἐγινώσκοντο πρὸ τοῦ 1819.

Τῷ 1848, 1860, 1866, 1876 καὶ 1885 παρατηρήθησαν νεοφανεῖς, πρόσκαιροι, ἀστέρες, ἐμελετήθησαν δὲ οἱ μεγάλοι κομηταί τῶν ἐτῶν 1811, 1843, 1858, 1861, 1874, 1880, 1881 καὶ 1882 καὶ ἡ διάβασις τῆς Ἀφροδίτης κατὰ τὰ ἔτη 1874 καὶ 1882.

Ἐκ τῶν νεοφανῶν ἀστέρων ἀξιολογώτατος ἦν ὁ κατὰ τὴν τρίτην ἐβδομάδα τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου αἴφνης σπινθηροβολήσας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγάλου νεφελώδους τῆς Ἀνδρομέδας. Ὁ ἀστὴρ οὗτος μεγάλως ἀπησχόλησε τοὺς ἀστρονόμους, οἵτινες πολλὰς θεωρίας προέβαλον πρὸς ἐξήγησιν τοῦ παραδόξου τούτου φαινομένου τῶν προσκαίρων ἀστέρων· οἱ πλείστοι παραδέχονται, ὅτι ἡ αἰφνιδία αὕτη ἀνάφλεξις καὶ ἡ βραχεῖα διάρκεια αὐτῆς εἰσι μετεωρολογικῆς φύσεως, τῶν παροδικῶν τούτων ἀστέρων ὄντων διαφόρου φύσεως καὶ ὄγκου τοῦ ἡμετέρου Ἡλίου, ἀλλὰ τοιαύτης ἐντάσεως, ὥστε νὰ καθίσταται ὀρατὴ ἀπὸ τσαύτης ἀποστάσεως, οἷα ἡ χωρίζουσα τὴν Γῆν ἀπὸ τοῦ νεφελώδους τῆς Ἀνδρομέδας (Ὁ πλησιέστερος ἡμῖν ἀπλανῆς ἀστὴρ εἶναι τὸ α τοῦ Κενταύρου, ἀπέχον ἀφ' ἡμῶν 8 τρισεκατομμύρια λευγῶν ἢ 20 δισεκατομμύρια μιλίων ἀγγλικῶν, οὗ τὸ φῶς φθάνει μέχρις ἡμῶν μετὰ παρέλευσιν 31 (2 ἐτῶν!).

Καὶ εἰς τὴν οὐρανογραφίαν δὲ καὶ τὴν κατάστροφωσιν ἀκριβῶν τῶν ἀστέρων πινάκων μεγάλως προώδευσε ἡ τέχνη. Ἡ φωτομετρία ἐφηρμόσθη εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῶν μεγεθῶν, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῆ δι' ἀπλῆς τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐκτιμήσεως μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκρίβειας. Τὸ μᾶλλον ἐκπληκτικὸν ὅμως κατώρθωμα τῆς ἐποχῆς μᾶς ἐστὶν ἀναντιρρήτως τὸ τῆς καταμετρήσεως τῆς ἀπὸ τῆς Γῆς μακρᾶς ἀποστάσεως τοῦ 61 ἀστέρος τοῦ Κύκνου ὑπὸ τοῦ Βέσσελ καὶ τῆς τῆς Βέγας καὶ τοῦ α τοῦ Κενταύρου ὑπὸ δύο ἄλλων ἀστρονόμων κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν.

Ἡ ἐφεύρεσις τῆς ἀναλύσεως τοῦ φάσματος, ἦτοι τῶν φωτιστικῶν ἀκτίνων τοῦ Ἡλίου καὶ τῶν λοιπῶν οὐρανοῦ σωμάτων διὰ τοῦ ἐργαλείου, ὅπερ σπεκτροσκόπιον ἐκάλεσαν, ἠνεψέψε νέους ὁρίζοντας εἰς τοὺς μύστας τῆς Οὐρανιας. Τὸ φασματοσκόπιον τοῦτο καὶ ἡ

φωτογραφία μεγάλως συνετέλεσαν εἰς τὴν προόδον τῆς Ἀστρονομίας· διότι διὰ μὲν τοῦ πρώτου ἀπεκαλύφθη ἡμῖν ἡ φυσικὴ τῶν οὐρανοῦ σωμάτων σύστασις, διὰ δὲ τῆς δευτέρας ἠδυνήθημεν ν' ἀποκτήσωμεν ὅσον οἶον τε ἀκριβεστάτους χάρτας τοῦ στερεώματος. Οὕτω δ' εἰδικῆς συσκευῆς κατώρθωσαν οἱ κύριοι Παῦλος καὶ Πρόσπερος Henry οὐ μόνον νὰ ἐπιτύχωσιν ἀκριβεστάτην τῶν Πλειάδων ἀπεικόνισιν, τὴν 16 Νοεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνακαλύψωσι σπειροειδῆ νεφελώδη, φαινόμενον ὅτι προέρχεται ἀπὸ τῆς Μαίας. Ἡ ὑπαρξίς τοῦ νεφελώδους ἐβεβαιώθη διὰ νέων φωτογραφίσεων, ἐκτελεσθεισῶν τὴν 8 καὶ 9 παρελθόντος Δεκεμβρίου. Ἡ ἐπιτυχία αὕτη εἶναι μεγίστη, καθόσον ὁ νεφελώδης οὗτος οὐδὲ διὰ τοῦ μεγίστου τηλεσκοπίου τῶν Παρισίων ἠδυνήθη νὰ παρατηρηθῆ. Χάρις ὅμως εἰς τὸ ἐσχάτως σταθὲν γιγαντιαῖον τηλεσκόπιον (30 ὀακτύλων διαμέτρου) ἐν τῷ Ἀσνεροσκοπεῖῳ τῆς Πουλκώου, ὁ ἀστρονόμος κ. Στρούβε ἠδυνήθη ἐσχάτως νὰ παρατηρήσῃ τὸν νέον τουτον διὰ τῆς φωτογραφίας ἀνακαλυφθέντα νεφελώδη. Ἡ τοῦ σπεκτροσκοπίου ἐφεύρεσις ὀφείλεται τῷ σοφῷ κ. Οὐγγίνε.

Τοῦ Ἡλίου ἡ ἐξερεύνησις, χάρις εἰς τὰ νέα ταῦτα ἐργαλεῖα καὶ τὰς ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον γενεάν ἐπιμόνους παρατηρήσεις τοῦ Σχβάπε, ἀρκούντως προέβησαν. Γινώσκοντες σήμερον ἀκριβῶς τὰ περὶ τῆς ἐνδοκαετοῦς περιόδου τῶν ἐπὶ τοῦ Ἡλίου κηλίδων καὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν μετὰ τῶν βορείων σελῶν καὶ τῶν μαγνητικῶν φαινομένων ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ ὅτι ὁ ἐν καιρῷ τῶν ὀλικῶν ἐκλείψεων τοῦ Ἡλίου παρατηρηθεὶς πολλακίς μεγαλοπρεπῆς ἀκτινοβόλος στέφανος ἀνῆκει τῷ Ἡλίῳ.

Ὁ αἰθιμὸς τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τῶν Ἀθηνῶν διευθυντῆς Σμιθ μεγίστην ὑπηρεσίαν παρέσχεν εἰς τὴν ἐπιστήμην διὰ τῶν ἐπὶ τῆς Σελήνης παρατηρήσεων αὐτοῦ. Οἱ 25 πίνακες τῆς Σεληνογραφίας αὐτοῦ, ἐκδοθέντες τῶν 1878 ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως, ὀρίζουσιν ἀκριβῶς τοὺς 33 000 κρατήρας τοῦ πιστοῦ τούτου τῆς

Γῆς ἡμῶν ὀρυζόρου καὶ διαφόρους ἄλλας τοποθεσίας αὐτοῦ δι' ὀνομάτων παρὰ τῶν ἀστρονόμων δεκτῶν γενομένων, ὡς ἐγένετο καὶ περὶ τῶν τοῦ Ἄρεως χωρῶν ὥστε σήμερον, χάρις εἰς τὸ τέλειον τῶν πινάκων τούτων, δυνάμεθα νὰ παρακολουθῶμεν πᾶσαν συμβαίνουσαν ἐκεῖσε μεταβολήν.

Εἰς τὴν πρόοδον τῆς Ἀστρονομίας συνετέλεσαν προπάντων τὰ διαθλαστικὰ τηλεσκόπια. Πρὸ ἡμίσεως αἰῶνος τὸ μέγιστον τῶν τοιούτων τηλεσκοπίων ἦν τὸ τοῦ Σίρ Ἰακ. Σόουθ, ὅπερ εἶχε διάμετρον μόνον 12 δακτύλων, καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς θαῦμα τῆς μηχανικῆς. Τὴν σήμερον ὅμως τὰ μέγιστα διαθλαστικὰ τηλεσκόπια εἰσι τὰ ἐν Γκαϊτσχαϊδ 25 δακτύλων διαμέτρου, δύο ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς τῶν 26 δακτύλων καὶ ἐν τῶν 27 δακτύλων ἐν Βιέννῃ. Κατασκευάζονται ὅμως ἐξ τοιαῦτα ἀνωτέρας δυνάμεως, μέλλοντα ν' ἀποτελέσωσιν ἐποχὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς πρακτικῆς Ἀστρονομίας, τοιαῦτα δὲ εἰσι τὸ διὰ τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Γρηνούιχ κατασκευαζόμενον διαμέτρου 28 δακτύλων, τὸ διὰ τῶν Παρισίων 28,9, τὸ διὰ τῆς Νικαίας 29,9, τὸ διὰ τῆς Πουλκούςας 30 καὶ τὸ διὰ τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Ὄρους Ἀμιλτων ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, τὸ καὶ μέγιστον, διαμέτρου 36 δακτύλων. Ἐκ τῶν τηλεσκοπίων τούτων καὶ τοῦ κατασκευαζομένου ὑπὸ τοῦ κ. Κάλβερ ἐν Ἔσσεξ τῶν 50 δακτύλων δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν νέας ἀνακαλύψεις, μελλούσας νὰ διευκολύνωσιν ἡμᾶς εἰς τὴν λύσιν πολλῶν προβλημάτων ἀφορώντων τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ τὸν μικροσκοπικὸν ἡμῶν πλανήτην, τὴν Γῆν ταύτην, ἧς τὰ τέκνα, μεγάλα φρονούντα, ἀλληλοκτονοῦνται περὶ κατοχῆς ἀσημάντου χωρίου, οὐδὲ πρὸς ἄτομον κόνεως δυναμένου νὰ παραβληθῆ ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς μεγάλους φωτοβόλους ὄγκους, οἵτινες νομίζομεν, οἱ νῆπιοι, ὅτι ἐπλάσθησαν ἀπλῶς καὶ μόνον ὅπως τέρπωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν ἐν καιρῷ νυκτός!

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ. — Ὁ κ. Mortillet συνεζήτησεν ἐνώπιον τῆς Γαλλικῆς Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας τὸ ζήτημα περὶ ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου ἢ κατωτέρου εἴδους ἀνθρώπου, προπάτορος, κατὰ τὴν τρίτην περίοδον. Τὰ ζῶα διαφέρουσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς γεωλογικοῦ στρώματος εἰς τὸ ἄλλο, αἱ δὲ διαφοραὶ αὗται ἐπαυξάνουσι καθ' ὅσον τὰ στρώματα ταῦτα γεωλογικῶς ἀπέχουσι ὅσω μεγαλειτέρα εἶναι ἢ ἕκτασις, τοσοῦτω καὶ ἡ διαφορά. Τὸ ζήτημα ἦν οὐχὶ περὶ εὐρέσεως ἀνθρώπου, οἷός ἐστιν ὁ νῦν, κατὰ τὴν τρίτην περίοδον, ἀλλὰ ἀξέστου προπάτορος τοῦ παρόντος γένους τῶν ἀνθρώπων. Ὁ κ. Mortillet συνετέλεσεν, ὅτι τοιοῦτος πρόδρομος ὑπῆρξε κατ' ἐκείνην τὴν περίοδον, καὶ δίδει τ' ὄνομα Ἀνθρωποπίθηκος εἰς τὸ γένος, οὗ τὴν ὑπαρξίν τεκμαίρεται ἐκ τῶν λειψάνων τῶν ἔργων του, μὴ εὐρεθέντος ἐτι σκελετοῦ τοῦ γένους τούτου. Τὰ τεκμήρια τῆς ὑπάρξεως τῆς κατωτάτης ταύτης ἀνθρωπότητος ἀποτελοῦνται ἐξ ἐργαλείων ἐκ πυριτῶν, ἅτινα δεικνύουσι τὰ ἔχνη τῆς χρήσεως αὐτῶν καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπενέργειαν τοῦ πυρός. Μετὰ μακρὰν συζήτησιν τῆς θεωρίας ταύτης, τὸ Συμβούλιον τῆς Γαλλικῆς Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας ὁμοφώνως παρεδέξατο, «ὅτι οὐδεμία τοῦ λοιποῦ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ὑπάρξεως ἐν τῇ τρίτῃ περιόδῳ ἀρχικοῦ τινος εἴδους ἀνθρώπου».

ΓΕΩΛΟΓΙΑ. — Ἡ ἡλικία καὶ τὸ κλίμα τῆς Γῆς. Ἐν τῇ Nouvelle Revue ὁ κ. Ramus ἐδημοσίευσεν λίαν ἐνδιαφέρουσαν μελέτην του περὶ τῶν κλιματικῶν μεταβολῶν, αἵτινες συνέβησαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ τοῦ χρόνου, ὅστις ἐδέησε νὰ παρέλθῃ, ὅπως παραχθῶσιν αὗται. Τὰς κλιματικὰς ταύτας μεταβολὰς ἀποδίδει ὁ κ. Ramus εἰς τὴν ἔκκλισιν τοῦ ἄξονος τῆς Γῆς ἀπὸ τῆς καθέτου καὶ εἰς τὴν ἀκολουθήσασαν ταύτην βαθμιαίαν, ἀλλ' ἀδιάκοπον, ἐπάνοδον αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ θέσιν. Ἡ γωνία σήμερον τῆς κλίσεως εἶναι

23° - 27' - 9", ἀλλὰ παρατηρήσεις γενομέναι τῷ 1100 π.Χ. δεικνύουσιν, ὅτι κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἡ κλίσις αὕτη ἦτο 23° - 54', ἐπαυελιημένοι δὲ ὑπολογισμοὶ κατὰ διαφόρους περιόδους ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ὁ ἄξων ἐπανέρχεται πρὸς τὴν καθέτον κατὰ λόγον 48" κατὰ πᾶσαν ἑκατονταετηρίδα. Ἐκ τούτου συνάγομεν, ὅτι ὁ Πολικὸς Κύκλος περιορίζεται κατὰ 1,466 υἰάρδας κατὰ πᾶν ἔτος, τῆς εὐκράτου ζώνης ἀξαναούσης ἀναλόγως. Ἡ μέγιστη ἔκκλισις, εἰς ἣν ἐφθασέ ποτε ὁ ἄξων, ὑπολογίζεται ἀπὸ 35° μέχρι 40°, καὶ, ὑποτιθεμένου ὅτι ἡ ἀρχικὴ ἔκκλισις ἐγένετο κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, καθ' ἣν γίνεται καὶ ἡ πρὸς ἐπάνοδον κίνησις, εὐρίσκουμεν ὅτι 262,000 ἐτῶν παρήλθον μετὰ τῆς πρώτης κινήσεως καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἤρξατο ἡ παλινδρομικὴ κίνησις παρήλθον 86,554 ἐτῶν, ὥστε θέλουσι παρέλθῃ 176,946 ἔτη μέχρις οὗ ἀναλάβῃ ὁ ἄξων τῆς Γῆς τὴν καθέτον αὐτοῦ θέσιν. Ὁ κ. Ramus, ὑπολογίζων τὸν χρόνον, ὅστις θὰ παρήλθῃ κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ τεταρτογενοῦς στρώματος, ἐν φ' τὸ πρῶτον εὐρίσκονται ἀνθρώπινα λείψανα, ὀρίζει τὴν ἐπὶ τῆς Γῆς παρουσίαν τοῦ ἀνθρώπου πρὸ 223,108 ἐτῶν. Ὅποια ἀκριβεία!

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΓῆΣ. — Ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις, θέλουσα νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν τῆς Γῆς θερμοκρασίαν, ἐχορήγησε τὴν ἀπαιτουμένην δαπάνην ὅπως ἐξωρυχθῇ φρέαρ διὰ γαιωτροπάνου παρὰ τὸ Σχλάδεβαχ. Ἀπεδείχθη λοιπὸν, ὅτι εἰς βάθος 1,392 μέτρων (4,560 ποδῶν) ἡ θερμότης ἀνῆλθε μέχρι 49 βαθμῶν Ἑκατοντῆ 120 Φαρ. Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ θερμοκρασία ἤθελεν ἐξακολουθῆ ἀξαναούσα κατὰ τὴν ἀνω ἀναλογίαν, ὁ βαθμὸς καθ' ὃν βράζει τὸ ὕδωρ ἤθελεν ἐπιτευχθῆ εἰς βάθος 3,000 μέτρων, δύο περίπου μιλίων. Αἱ παρατηρήσεις αὗται ἐπεβεβαίωσαν τὰς μέχρι τοῦδε γενομένας. Ἡ ὀπῆ τοῦ Σχλάδεβαχ εἶναι ἡ βαθυτέρα τῶν μέχρι σήμερον γενομένων.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. — Περὶ τῶν ἐσχάτως ἀποκαλυφθέντων ἐν Ἀκροπόλει, παρὰ τὸ μεταξὺ τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Ἐρεχθείου τεύχεος, ἀγαλ-

μάτων μέγας ἐξακολουθεῖ νὰ γίνεται λόγος παρὰ τοῖς φιλαρχαίοις. Τὰ μέχρι σήμερον εὐρεθέντα ἐξ ἀγάλματα εἰσὶν ἐκ μαρμάρου, τὸ μὲν ἐν ὑπερφυσικοῦ μεγέθους, τὰ δὲ λοιπὰ μικροτέρων διαστάσεων. Παρὰ τὰ ἀγάλματα ταῦτα, ἐν τῷ μέσῳ σποδοῦ καὶ ἀνθράκων, ἀνευρέθησαν σπόνδυλοι στηλῶν ἀπαραλλάκτων ὡς αἱ τοῦ ἀρχαίου Παρθενῶνος, ὧν τινὲς εἰσὶν ἐντετειχισμένοι ἐν τοῖς τεύχεσι τῆς Ἀκροπόλεως. Ταῦτα πάντα πείθουσιν ἡμᾶς, ὅτι εὐρισκόμεθα ἐνώπιον ἀγαλμάτων κοσμησάντων τὴν ὑπὸ τῶν Περσῶν πυρποληθέντα ἀρχαίον Παρθενῶνα. Ὁ ρυθμὸς καὶ ἡ ἐκπεπληγμένη καὶ μειδιῶσα ἔκφρασις τῶν μορφῶν τούτων, αἵτινες ἀνακαλοῦσιν ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ θεατοῦ τὰ ἐν τῇ γλυπτοθήκῃ τοῦ Μονάχου περίφημα ἀγάλματα τῶν τυμπάνων τοῦ ναοῦ τῆς Αἰγίνης, ὑποδεικνύουσιν αὐτὰ ὡς σύγχρονα τοῦ ἐξαφανισθέντος ἀρχαίου ναοῦ. Τὰ ἀγάλματα ταῦτα διατηροῦσιν εἰς πολλὰ αὐτῶν μέρη χαλκίνους ἦλους, οἵτινες ἐβάσταζον τὰ πολυτίμητα κοσμήματα, ὑφ' ὧν θὰ περιεβάλλοντο, καὶ ἔχνη χρωματισμοῦ τὸ ἐν μάλιστα αὐτῶν ἔχει ἐτι τὴν κόμην ἐρυθρὰν τὰ ἐνδύματα, κατὰ προτίμησιν, ἐκαλλύνοντο δι' ἐρυθροῦ ἢ πρασίνου χρώματος, μάλιστα κατὰ τὰ κράσπεδα. Ἀποκλίνοντα ἐτι κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸν ὄρθρον πρὸς τὰ ξόανα τῶν παναρχαίων χρόνων, ἅτινα θὰ ἦσαν ὅλως κεχρωματισμένα, ἔχουσι καὶ ταῦτα τὴν διακόσμησιν ἐκείνων. Οἱ βραχιόνες δὲν εἶναι μὲν καθέτοι καὶ προσκεκολλημένοι εἰς τὸ σῶμα, ὡς ἦσαν οἱ ἐκείνων, ἀλλ' ὁ τεχνίτης δὲν ἤξευρε ἀκόμη νὰ ἐξάξῃ ὀλοσχερῶς τὸ ἔργον του ἀπὸ τοῦ λατομήματος καὶ ὁ ἐξέχων βραχίων εἶναι ἐτι προστηροσμένος. Ἡ διαφορά ὅμως τῶν ὑφασμάτων, μετὰ τῆς μετὰ μικρῶν οὐλῶν πτυχῶν ἐξωμίδος καὶ τοῦ ἔργοντος μακρᾶς καὶ συμμετρικᾶς πτυχᾶς πίπτου, μετὰ μεγάλης ἀκριθείας τηρεῖται. Ἄν καὶ ὁ τεχνίτης ἐνώπιον ὑλικῶν τινῶν δυσκολιῶν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν φαίνεται δυστάζων, ἂν καὶ τὸ ἔργον του εἶναι ἐτι ἀρχαϊκόν, θέλγει ἐν τούτοις ἡμᾶς διὰ τῆς καθαρότητος τοῦ ρυθμοῦ καὶ τῆς ἀκριθείας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν. Ταῦτα πάντα εἶναι βέβαιοι πρόδρομοι τῆς μεγάλης ἐποχῆς τοῦ Φειδίου.

Κατὰ τὴν ἀνεύρεσιν ἑνὸς τῶν ἀγαλμάτων
τούτων παρευρέθη, ὡς γνωστὸν, καὶ ὁ Βασιλεὺς,
ἀνελθὼν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ἅμα ὡς ἐπληροφο-
ρήθη περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἀρχαιολογικοῦ
τούτου θησαυροῦ.

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΑ ΣΥΓΓΕΦΑ

Ὅταν γαλάζιος οὐρανὸς
Ἀπλόνει πέρα πέρα
Τὴν κρουσταλλένια του στολή,
Καὶ βασιλεύει ἡ σιωπὴ
Στὴν γῆ, στὴν ἀτμοσφαιρά!

Τ' ἄχαρο ἄματι τ' ὄρφανοῦ
Τὸν οὐρανὸ κυττάζει,
Καὶ ν' ἀντικρίση προσπαθεῖ
Ἀγαπημένη μιὰ μορφὴ,
Ποῦ τὴν δική του μοιάζει.

Κάτασπρο σύγνεφο πυκνὸ
Σὰ βαμβακιῦ σκαμάκι,
Σὰν τοῦ κυμάτου τὸν ἀφρό,
Θυμάει εἰς τὸ ὄρφανὸ
Τοῦ Χάρου τὸ φαρμάκι.

Εἶναι τοῦ κύρη του ἡ ψυχὴ
Ἢ ταλαιπωρημένη,
Πῶλα τὰ βάσανα τῆς γῆς,
Ὅσα δὲν ἐνεύωσε κανεὶς,
Ἐπόφερ' ἡ καυμένη.

Ὁ ἔραστής ὁ ἔρημος
Ποῦ ἔχασε τ' αἰτέρι,
Βλέπ' ἕνι σύγνεφο ἀχνὸ
Στὸν ὀλογάλαζο οὐρανὸ
Νὰ τρέχει σὰν ξιφτέρι.

Εἶν' ἡ ψυχὴ ἡ ἀθάνατη,
Ὅπ' ἔφησε στὸ χῶμα
Τ' ἀγγελολόγωτο κορμὶ
Νὰ λυώσῃ, ὡς λιώνει τὸ κερὶ
Χωρὶς ν' ἀλλάξῃ χρωμα.

Ἡ μάνα πῶχωρίστηκε
Πανώρια θυγατέρα,
Μὲ τ' ἄσπρο της τὸ νυφικὸ
Τίγνε θωρεῖ στὸν οὐρανὸ
Κάθε ποῦ φεῖ' ἡ μέρα.

Τὰ πλοῦτη ὅσ' ἐπεθύμησαν,
Τὴ χρυσομένη δόξα,
Μέσα στὰ σύγνεφα θωροῦν
Ὅσα νὰ δείξουν δὲν ἔμπροσθ
Χίλια οὐράνια τόξα.

Τὰ σύγνεφα! τὰ σύγνεφα
Εἶναι τῆς γῆς οἱ πόθοι,
Τὰ δάκρυά μας τὰ πρικό,
Κάθε ψυχῆς μας στεναζιά
Ὅ, τι ὁ νοῦς μας νειώθει.

Ὅταν ὁ ἥλιος στέκεται
Ἀβ. θάιος στὴν δύση,
Σὰν νὰν τοῦ ἐπόνιε ἀπὸ τὴ γῆ
Διὸ μιᾶς νὰ μακρυνθῆ
Χωρὶς νὰ τὴν φιλήσῃ.

Τὰ μάτια μας ξανοίγουνε
Σύγνεφα χρυσομένα,
Ποῦ μᾶς θυμίζουσι λυπηρὰ
Τὰ περασμένα μας καλὰ
Μὲς, τὴν καρδιὰ θαμμένα.

Κι' ἀπὸ χρυσὰ πῶφάνησαν
Γίνοντ' ἀσημωμένα,
Ἄμὰ τριαντάφυλλα γλωμά,
Ἄμὰ γαλάζια, σταχτερὰ,
Μαῦρα κι' ἀρχαϊασμένα...

Τὰ σύγνεφα! τὰ σύγνεφα
Εἶναι τῆς γῆς οἱ πόθοι,
Τὰ δάκρυά μας τὰ πρικό,
Κάθε ψυχῆς μας στεναζιά,
Ὅ, τι ὁ νοῦς μας νειώθει...

Φ. Φ. ΟΔΔΗΣ.

Μάρτιος 1886.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρὸς τὸ Κοινόν,

- Ἡ Αἴγυπτος ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, ὑπὸ Δ. Οἰκο-
νομοποῦλου. — Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν
τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνισμοῦ, ὑπὸ Γ. Γ.
Μαζαράκη. — Ἑλλάς, Τουρκία, Ἰστρος ὑπὸ
Κ. Βιγκώτ. — Πρόοδοι ἐν τῇ Ἀστρονομίᾳ κατὰ
τὴν περὸς τὴν Ἑκκτονταετηρίδα. — Σύμμικτα
(Ἀνθρωπολογία, Γεωλογία, Ἡλικία καὶ Κλίμα
τῆς Γῆς, Θερμοκρασία τῆς Γῆς, Ἀρχαιολογία.)
— Ποίησις. — Τὰ Σύγνεφα, ὑπὸ Φ. Φ. Ὀδδῆ.